№ 87 (3828)

5 лістапада 2013 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай
і рускай мовах

Выдавец:
УП «Народная Воля».
Кошт — свабодны.

www.nv-online.info

Народная Воля

На прастор, на шырокі разлог
Выходзі, мой народ, грамадою...

Якуб КОЛАС

Да ўвагі!

Хто хоча набываць газету ў офісе рэдакцыі — чакаем!

Лукашэнка ў Туркменістане

Учора А.Лукашэнка паляцеў у Туркменістан з афіцыйным візітам, які працягнецца і сёння. Па выніках перамоў плануецца падпісаць шэраг двухбаковых дакументаў аб развіцці супрацоўніцтва па розных напрамках.

Дарэчы, прэзідэнт Туркменістана Гурбангулы Бердымухамедаў адсутнічаў на нядаўнім саміце ў Мінску. У беларускую сталіцу ён прыслаў віцэ-прэм'ераў. Туркменскі бок патлумачыў гэта тым, што прэзідэнт заняты працэдурамі падрыхтоўкі да Дня Незалежнасці краіны.

Украінскія прадпрыемствы маюць магчымасць браць крэдыты пад 16—17 працэнтаў, а беларускія — пад 45—53 працэнты.

Фантастычны банкаўскі прэсінг — прамы шлях да агольвання, вымывання абаротных сродкаў, банкруцтва беларускіх заводаў, фабрык, прадпрымальніцкіх суполак.

НЕЗАВИСИМАЯ ЭКСПЕРТИЗА

Борис ЖЕЛИБА, профессор, доктор экономических наук

С неба на землю

Очередной саммит тройки государств Таможенного союза, как и ожидалось, не оказался судьбоносным.

Более того, независимая пресса долго иронизировала над высказываниями глав государств на саммите. Нурсултан Назарбаев утверждал, что Турция спит и видит, как бы это вступить в Таможенный союз (что турки быстро дезавуировали). Владимир Путин сообщил, что с инициативой создания зоны свободной торговли с Таможенным союзом к нему обращались некие представители руководства Индии — страны, как известно, с миллиардным населением и соответствующим рынком. Иными словами, Индия сама способна поглотить Таможенный союз без остатка. Еще ранее Александр Лукашенко заявлял, что Евразийский экономический союз и Европейский Союз станут примерно равновеликими. С вступлением туда Индии и воюющей Сирии — это уж точно.

Однако большего внимания, на мой взгляд, заслуживали события вокруг тихого визита в Беларусь миссии МВФ. Под этот визит правительство и Нацбанк Беларуси представили новую версию прогноза развития экономики страны в 2014 году. Первое, что бросается в глаза и что должно было привлечь внимание миссии МВФ, это то, что экономические власти показали более реалистичный план. Спустились, так сказать, с неба на землю. В частности, рост ВВП прогнозируется на уровне 2,4% вместо планируемых ранее 5,7%, инфляция на потребительском рынке ожидается 14,5%, хотя ранее закладывалась на уровне 11%, среднегодовой курс доллара пересмотрен с 9500 до 9800 рублей. Ставка рефинансирования Нацбанка должна составить к концу 2014 года 19—21%. Если экономические власти прогнозировали на будущий год профицит торгового баланса, то в новой редакции прогноза ожидают его дефицит в 1,9 миллиарда долларов.

Для сбалансирования внутреннего развития и снижения инфляции запланировано повышение реальной зарплаты всего лишь на 4%, тогда как рост производительности труда должен составить 6%. Впрочем, это правильное соотношение закладывалось и в прежних планах, но не выполнялось. Запланирована зарплата 628 долларов в эквиваленте (!), тогда как уже в августе она достигла 621 доллара. Если учесть, что за последние годы она в реальном измерении прибавляла по 20%, то, по сути, это можно трактовать как замораживание основного дохода населения. В то же время для решения задачи, поставленной еще ранее МВФ, по ликвидации перекрестного финансирования оплаты энергоресурсов и жилищно-коммунальных услуг, которые субсидируются населению за счет юридических лиц и бюджета, предполагается довести возмещение этим населением затрат на ЖКУ до 50%. За счет чего, спрашивается, если зарплата практически не увеличится? Наверное, прогноз делался в спешке.

В проекте устанавливается показатель по привлечению прямых иностранных инвестиций в размере 2,4 миллиарда долларов. Это уже не соотносится с ранее обнародованной фантастической цифрой приватизации госимущества на 4,5 миллиарда и все-таки оставляет вопросы, поскольку этот параметр всегда по-крупному не выполняется. В прогнозе говорится о создании новых рабочих мест и о многом другом, как отметили представители МВФ, хорошем и правильном, то есть написанном в нужном направлении. Но главная цель, как и предвидели аналитики, оказалась недостигнутой. МВФ не стал обсуждать с белорусскими властями подготовку новой кредитной программы. Было лишь заявлено, что вероятность этого в будущем сохраняется.

Возможно, дело и не в том, что МВФ не признал представленный прогноз разумным планом структурного реформирования белорусской экономики. А в том, что предлагаемое реформирование, как и ранее, носит бюрократический характер. Как и ранее, гладко пишут на бумаге. Здесь и либерализация цен (на практике правительство то расширяет, то сокращает перечень ценовых позиций, который оно контролирует), и отмена директивных ростовых показателей (они таковыми и остаются), и обещание стопроцентного покрытия населением жилищно-коммунальных услуг (сегодня покрываем не более трети). Еще ранее по предложению МВФ было создано Национальное агентство по приватизации, но процесс приватизации так и не развернулся. Был создан Банк развития, но он не столько взял на себя "плохие" кредиты госбанков, сколько влился в их компанию по поддержке кредитной экспансии. Принятие Инвестиционного кодекса и Закона об инвестициях так и не активизировало инвестиционный процесс. Так было и со многим другим, что рекомендовал сделать МВФ. Все делалось, если делалось, в чисто неповторимом белорусском стиле. Либо формально, либо с подменой содержания формой. Кроме того, ни правительство, ни Нацбанк Беларуси не принимают окончательных решений по ключевым вопросам. В Беларуси существует один центр власти, единолично принимающий эти решения. К примеру, ни Нацбанк, ни правительство не могли предвидеть развернувшуюся "калийную войну" с российским "Уралкалием", что повлекло за собой ограничение поставок нефти из России и катастрофическое сокращение валютных поступлений. И это все прекрасно понимает МВФ.

Но вернемся к саммиту тройки Таможенного союза. Развернувшиеся на нем дискуссии вновь показали целый ворох противоречий между его участниками. Президент Казахстана упрекал Москву, что не предоставляется нормальный транзит товаров через российскую территорию, имеются трудности доступа казахстанской продукции на российский рынок, используются разного рода нетарифные ограничения. Глава Беларуси в который раз напомнил В.Путину, что российская сторона применяет изъятия из режима свободного доступа энергоресурсов в Беларусь. Имея в виду в первую очередь экспортные пошлины от продажи нефтепродуктов, изготовленных из российской нефти, которые Беларусь перечисляет в российский бюджет. А это около 4 млрд долларов, за которые А.Лукашенко обещал построить в Беларуси "Эмираты". В принципе, претензии справедливы. На то и таможенный союз, чтобы внутри него не было никаких пошлин. Под напором критики союзников российская сторона вынуждена была пообещать не взимать эти пошлины с 1 января 2015 года.

Арабских Эмиратов в Беларуси, конечно, не будет. Эти миллиарды быстро разойдутся. На погашение внешних займов, на пополнение валютных резервов, которые сегодня снова достигли критической величины, на повышение зарплаты электорату. Как раз в 2015 году президентские выборы. В общем, проедим, как и прежде. Но бессмертная белорусская экономическая модель в который раз удержится на поверхности. Если не повторится финансовый кошмар 2011 года. До 1 января 2015 года еще надо дожить.

КАРЦІНА ДНЯ

Дзярждоўг расце

Дзяржаўны доўг Беларусі на 1 кастрычніка 2013 года склаў 144,3 трлн рублёў і павялічыўся ў параўнанні з пачаткам 2013-га на 15,5 трлн рублёў, або на 12,1%.

СІТУАЦЫЯ

Генерал Мальцаў, выйсці са строю!

У суботу, у выхадны дзень, Аляксандр Лукашэнка прыняў тэрміновыя кадравыя рашэнні.

Генерал-палкоўнік Леанід Мальцаў вызвалены ад пасады дзяржаўнага сакратара Савета бяспекі і прызначаны старшынёй Дзяржаўнага пагранічнага камітэта. Палкоўнік Аляксандр Боечка, адпаведна, зняты з пасады галоўнага пагранічніка краіны. Што ж здарылася?

Калі генерал-палкоўніка пераводзяць на пасаду, якую займаў палкоўнік, то элементарная логіка падказвае, што гэта не проста так. Нешта падобнае ў Беларусі ўжо было: кіраўнікоў канцэрнаў вызвалялі ад займаемых пасад і прызначалі дырэктарамі заводаў — выпраўляць сітуацыю. Хутчэй за ўсё, у выпадку з Мальцавым і Боечкам мы маем нешта падобнае.

Аляксандр Боечка быў прызначаны кіраваць Дзяржаўным пагранічным камітэтам крыху больш за год таму, пасля скандальнага "плюшавага дэсанту". Тады з-за скандалу пасады пазбавіўся Ігар Рачкоўскі — блізкі сябра старэйшага сына кіраўніка дзяржавы, памочніка прэзідэнта па пытаннях нацыянальнай бяспекі Віктара Лукашэнкі.

Праз некаторы час Аляксандр Лукашэнка нават быў вымушаны проста супакойваць пагранічнікаў. *"Некаторыя размовы, што, як мяне інфармуюць, ходзяць у пагранічным ведамстве, нібыта цяперашні кіраўнік не мае доступу да прэзідэнта, — усё гэта поўнае трызненне! У кіраўніка пагранічнага ведамства ёсць прамая сувязь з прэзідэнтам у любы час сутак! Прамая сувязь — і ён гэта ведае. І я папрашу, каб вы давялі гэта там да некаторых сваіх афіцэраў. Для мяне палкоўнік Боечка — гэта такі ж афіцэр, як і ўсе папярэднія кіраўнікі памежнай службы"*, — запэўніваў Аляксандр Лукашэнка.

Аказалася, што ўсё ж такі нейкі "не такі". Бо як быў Боечка палкоўнікам на момант прызначэння, так у гэтым званні і застаўся. Хаця звычайна, атрымаўшы высокую пасаду, кіраўнікі сілавых ведамстваў мяняюць і зоркі на пагонах.

У той жа час пра якія-небудзь гучныя скандалы ці праколы пагранічнай службы ў Беларусі чутно не было. Хаця...

Раніцай 10 кастрычніка ў Валынскай вобласці разбіўся маленькі самалёт Ан-2. Загінулі пілот і пасажыр — жыхары Украіны. Для нас у дадзеным выпадку самае важнае тое, што поле вакол месца трагедыі было ўсеяна цыгарэтамі беларускай вытворчасці. Гэта і дазволіла выказаць здагадку, што самалёт выкарыстоўваўся кантрабандыстамі для перавозкі грузаў з Беларусі ва Украіну. І каб не трагедыя, то пра гэты пералёт не ведалі б ні беларускія, ні ўкраінскія пагранічнікі.

На просьбу пракаментаваць дадзеную інфармацыю ў прэсслужбе Дзяржпагранкамітэта 11 кастрычніка заявілі: *"Інфармацыя вывучаецца, яна патрабуе праверкі, у тым ліку сумесна з украінскім бокам. Пакуль ніякіх каментарыяў няма".* Выглядае так, што адпаведныя службы правялі праверку і даклалі свае высновы Аляксандру Лукашэнку. Як вынік — кадравыя ўказы.

І тым не менш застаецца адкрытым галоўнае пытанне: дык ці на замку наша дзяржаўная мяжа? Чаму маленькія самалёты лётаюць праз яе туды-сюды незаўважанымі? Тым больш што ў выпадках, пра якія мы ведаем, перавозілі плюшавых мядзведзікаў і кантрабандныя цыгарэты. Але вельмі часта тыя ж самалёты Ан-2 выкарыстоўваюцца для высадкі дэсанту...

Відавочна, што мяжа не закрыта. І "дзіркі" ў сістэме яе аховы зараз затыкаюцца генераламі.

Ірына МАЛЬЦАВА.

ІНІЦЫЯТЫВА

Дзесяць галоўных пытанняў

Ініцыятары кампаніі "Народны рэферэндум" вызначылі дзесяць базавых пытанняў, з якіх трэба пакінуць пяць — найбольш важных і актуальных. Менавіта гэтыя пяць пытанняў прадстаўнікі апазіцыі маюць намер прапанаваць уладам для вынясення на ўсенароднае галасаванне.

1. Ці згодныя вы з тым, што ў выпадку, калі дзяржава не можа даць неабходнае бясплатнае лячэнне грамадзяніну да 18 гадоў, яна павінна аплаціць такое лячэнне ў любым іншым месцы, дзе яго правядуць?

2. Ці згодныя вы, што кіраўнікі выканаўчай улады ўсіх узроўні павінны абірацца прамым тайным галасаваннем і мець паўнамоцтвы па фарміраванні і распараджэнні бюджэтам гэтай тэрытарыяльнай адзінкі?

3. Ці згодныя вы, што ўрад Беларусі павінен зрабіць усё неабходнае, каб падпісаць пагадненне з ЕС аб зоне свабоднага гандлю?

4. Ці згодныя вы, што неабходна ўнесці ў Выбарчы кодэкс палажэнне аб тым, што асоба, якая займала пасаду прэзідэнта два тэрміны, не можа быць зарэгістравана кандыдатам у прэзідэнты?

5. Ці згодныя вы, што ўрад павінен прыняць неабходныя меры для стварэння адмысловых ільготных умоў вядзення бізнесу для грамадзян Беларусі, у тым ліку прыняць закон аб малым і сярэднім бізнесе?

6. Ці згодныя вы, што неабходна заканадаўча замацаваць, што расходы як на адукацыю, так і на ахову здароўя не могуць быць меншымі за 8% ад ВУП?

7. Ці згодныя вы, што ў Беларусі не павінна быць замежных ваенных баз?

8. Ці згодныя вы, што ўсе праграмы і інстытуты, якія фінансуюцца бюджэтнымі грашыма, павінны даваць дэталёвую і публічную справаздачу пра даходы і расходы, акрамя выпадкаў, якія ахоўваюцца заканадаўствам пра ваенную і дзяржаўную тайну?

9. Ці згодныя вы, што рашэнні, якія карэнным чынам уплываюць на лёс і будучыню краіны ці асобнага рэгіёну (у тым ліку кітайскі парк і АЭС, ваенныя базы), павінны прымацца праз правядзенне рэферэндуму адпаведнага ўзроўню?

10. Ці згодныя вы ўнесці змяненні ў Выбарчы кодэкс, каб кандыдаты на выбарах любога ўзроўню мелі права накіроўваць сваіх прадстаўнікоў у выбарчыя камісіі рознага ўзроўню адпаведных акруг з правам вырашальнага голасу?

Нагадаем, кампанія "Народны рэферэндум" ініцыявана рухам "За Свабоду", грамадзянскай ініцыятывай "Гавары праўду!" і Партыяй БНФ у маі гэтага года. Пазней да іх далучылася Беларуская сацыял-дэмакратычная партыя (Грамада) і аргкамітэт па стварэнні Партыі свабоды і прагрэсу.

ТЫМ ЧАСАМ

Першая крытыка прапанаваных пытанняў ужо прагучала. Некаторыя грамадскія актывісты выказалі неразуменне, чаму няма пытання пра вызваленне палітзняволеных. Справа ў тым, што па беларускім законе персанальныя пытанні на рэферэндум выносіць нельга, а з фармальна юрыдычнага пункту гледжання і Мікола Статкевіч, і Алесь Бяляцкі, і іншыя вязні сядзяць па звычайных крымінальных артыкулах. Таму ўнясенне такога пытання азначала б, што ініцыятыва па правядзенні рэферэндуму не будзе зарэгістравана Цэнтрвыбаркамам.

Так што праз рэферэндум палітвязняў не вызваліш. Трэба шукаць іншыя шляхі.

Ігар МАРОЗАЎ.

ПРЭЦЭДЭНТ

За што?

Гамяльчанін Юрый Рубцоў, калі ехаў у Мінск, каб паўдзельнічаць у шэсці на Дзяды, не думаў не гадаў, што трапіць у міліцыю. Не, ён не "размахваў рукамі, не замінаў працы грамадскага транспарту, не выкрыкваў палітычных лозунгаў" — нічога гэтага не было. Прычынай затрымання стала... майка з красамоўным надпісам.

Яшчэ перад пачаткам акцыі міліцыянеры папрасілі мужчыну зняць майку. Ён у адказ папрасіў паказаць закон, дзе было б напісана, якія майкі насіць нельга. На тым і разышліся. Але пасля акцыі Юрыя Рубцова ўсё ж затрымалі. Прычым, што цікава, і на наступны дзень у суд прывезлі ў той жа майцы.

У міліцыі, а потым і ў судзе ён тлумачыў: "Лукашэнка сказаў, што сыдзе, калі яго пра гэта папросіць народ. Вось я і прашу".

Як за гэта можна пакараць чалавека? Па якім артыкуле на яго складаць пратакол? Супрацоўнікі міліцыі не сталі ламаць галаву і пайшлі пратаптанай дарогай — пратакол склалі "за непадпарадкаванне міліцыі".

Ясна, што загад зняць майку — незаконны, таму выконваць яго Рубцоў быў не абавязаны. Але суддзя **Дзмітрый Паўлічэнка** палічыў інакш і прысудзіў супрацоўніку Гомельскага цэнтра будаўніцтва і рамонту трое сутак арышту. Засталося, праўда, пытанне: "За што?" Тым больш што сведкі пацвердзілі: Рубцоў паводзіў сябе спакойна і карэктна.

Любоў ЛУНЁВА.

ПАД ГРАДУСАМ

Цёпла і дажджліва

"На гэтым тыдні захаваецца цёплае надвор'е, але яно будзе сырое, ветранае і з частымі дажджамі", — паведаміў начальнік службы гідраметэаралагічных прагнозаў Белгідраметэацэнтра **Дзмітрый Рабаў.**

Паводле яго слоў, "большая частка тыдня пройдзе пад знакам актыўных атмасферных франтоў".

У сераду чакаецца самае дрэннае на тыдні надвор'е. Ноччу на большай частцы тэрыторыі, а днём месцамі пройдуць моцныя дажджы. Тэмпература цягам сутак плюс 4—10°С, па паўднёвым усходзе — плюс 10—14°С.

У чацвер на большай частцы тэрыторыі пройдуць кароткачасовыя дажджы, днём чакаецца ўзмацненне ветру з парывамі да 15—18 м/с. Ноччу плюс 1—7°С, днём ад плюс 3 па паўночным усходзе да 10°С па паўднёвым захадзе краіны.

У пятніцу ноччу на большай частцы тэрыторыі, а днём месцамі чакаюцца кароткачасовыя дажджы. Ноччу плюс 1—7°С, днём плюс 3—10°С.

"У выхадныя дні атмасферныя франты пакінуць нашу краіну, і з ростам атмасфернага ціску дажджы на большай частцы тэрыторыі спыняцца", — зазначыў сіноптык.

У суботу месцамі кароткачасовыя дажджы. Тэмпература ноччу 0 — плюс 6°С, днём плюс 5—10°С.

У нядзелю месцамі па паўднёва-заходняй палове кароткачасовыя дажджы. Тэмпература ноччу плюс 2—8°С, днём плюс 6—12°С.

Народная Воля
http://www.nv-online.info
5 ЛІСТАПАДА 2013 г.

ТЭМА ДНЯ

Ці будуць баставаць прадпрымальнікі?

Учора ў Мінку сабраліся прадпрымальнікі з ўсёй Беларусі, каб абмеркаваць пытанне аб тэхрэгламенце Мытнага саюза па бяспецы прадукцыі лёгкай прамысловасці. Усяго — каля 400 чалавек.

Адкрываючы форум, старшыня савета РГА "Перспектыва" **Анатоль Шумчанка** нагадаў, што 31 кастрычніка віцэ-прэм'ер Пётр Пракаповіч, кіраўнік Савета па развіцці прадпрымальніцтва, паведаміў аб уваходжанні ў сілу патрабаванняў тэхрэгламенту аб бяспецы тавараў легпрама ўжо з 1 снежня 2013 года, хаця раней была дасягнута дамоўленасць працаваць па старых правілах да 1 ліпеня 2014 года.

"Гэтая вераломная заява была зроблена вельмі несвоечасова, — падкрэсліў Шумчанка. — *За ўвесь час прэзідэнцтва спадара Лукашэнкі такога не было. Так, паміж намі былі непаразуменні, але калі мы садзіліся за стол перамоў, то пасля выконваліся ўсе дамоўленасці".*

На форум былі запрошаны і прадстаўнікі Міністэрства гандлю, Мінэканомікі і Дзяржкамітэта па стандартызацыі.

"Зала была перапоўнена, і ў ёй панавала вельмі высокае напружанне, — заявіў пасля форуму Анатоль Шумчанка. — *У сярэдзіне форуму з'явіўся чыноўнік Мінгандлю, які адказваў на пытанні. Мы прынялі рэзалюцыю і вырашылі 25 лістапада правесці яшчэ адзін форум, але ўсе прысутныя сказалі, што з 1 снежня не будуць працаваць на тых умовах, пра якія было заяўлена".*

У той жа час Шумчанка падкрэсліў, што прадпрымальнікі ўсё ж такі спадзяюцца на канструктыўны дыялог з уладамі.

ПРАТЭСТ

Сцерці з памяці?

Падчас акцыі "Дзяды" актывісты незарэгістраванай арганізацыі "Малады фронт" пачалі збор подпісаў пад зваротам у Савет міністраў і Мінгарвыканкам з патрабаваннем распачаць дэкамунізацыю беларускага грамадства.

Калі дакладней, то зварот утрымлівае патрабаванне вярнуць цяперашняй вуліцы Леніна яе гістарычную назву — вуліца Францысканская. Актывісты ўпэўнены, што Уладзімір Ленін з'яўляецца адным з самых крывавых дыктатараў у гісторыі чалавецтва і на такім "прыкладзе" можна выхаваць толькі злачынцаў і вар'ятаў.

На "Дзяды" маладафронтаўцы сабралі больш за сто подпісаў і працягнуць гэта рабіць да 7 лістапада. У чарговую гадавіну камуністычнага перавароту ўсе падпісныя аркушы будуць перададзены ў Мінскі і гарсаветы іншых гарадоў і ў Саўмін.

ФАКТ

Канадскага беларуса «пахрысцілі» на лёдзе

Канадскі хакеіст Джэф Плат учора правёў першую трэніроўку ў складзе нацыянальнай каманды Беларусі.

Канадскі форвард **Джэф Плат**, які нядаўна атрымаў права абараняць колеры зборнай Беларусі, учора правёў першую трэніроўку ў складзе нацыянальнай каманды нашай краіны, паведамляе goals.by.

Нагадаем, галкіпер **Кевін Лаланд** і форвард Джэф Плат, якія гуляюць у ХК "Дынама-Мінск", атрымалі дазвол ад Міжнароднай федэрацыі хакея выступаць за зборную Беларусі.

Адпаведнае пацвярджэнне ад Міжнароднай федэрацыі хакея было атрымана Федэрацыяй хакея Беларусі 2 кастрычніка.

Плат і Лаланд атрымалі беларускае грамадзянства яшчэ ў снежні 2011 года, аднак да цяперашняга моманту не маглі гуляць за нацыянальную зборную Беларусі. Па правілах Міжнароднай федэрацыі хакея, каб атрымаць права выступаць за іншую краіну, замежнік павінен не толькі атрымаць грамадзянства, але і бесперапынна адгуляць за клуб з гэтай краіны не менш за два гады (Кевін Лаланд). А калі хакеіст ужо гуляў за зборную іншай дзяржавы, то яму трэба адгуляць за клуб новай краіны 4 гады запар (Джэф Плат — уладальнік залатых медалёў юніёрскага (да 18 гадоў) чэмпіянату свету ў складзе зборнай Канады ў 2003 г.). Паколькі Кевін Лаланд выступае за "Дынама-Мінск" са жніўня 2011 года, а Джэф Плат (бесперапынна) — са жніўня 2009-га, то іх каранцін скончыўся ў жніўні 2013 года.

МАЙЦЕ НА ЎВАЗЕ

У мінскім метро сталі часцей красці

За 9 месяцаў гэтага года ў сталічнай падземцы зарэгістравана 381 злачынства супраць 307, учыненых за аналагічны перыяд 2012-га. Ільвіную іх долю складаюць крадзяжы маёмасці пасажыраў. Пры гэтым з 173 такіх злачынстваў удалося раскрыць ўсяго толькі 26.

Калі раней у міліцэйскія зводкі ў асноўным траплялі канчатковыя станцыі метрапалітэна і перасадачны вузел "Кастрычніцкая"—"Купалаўская", то цяпер сітуацыя некалькі змянілася. Па-ранейшаму больш за ўсё злачынстваў у мінскім метро рэгіструецца на станцыі "Пятроўшчына", за ёй ідуць "Інстытут культуры" і "Пушкінская". Часцей за ўсё злачынствы здзяйсняюць з 14.00 да 22.00 — менавіта ў гэты перыяд зафіксавана дзве трэці крадзяжоў.

ЧУЛІ?

Ад пенсіі адмовілася больш за 5 тысяч беларусаў

— *Норма аб прэміяльным павелічэнні памеру пенсіі за адкладзены выхад на пенсію дзейнічае ў краіне яшчэ з верасня 1998 года. З кастрычніка 2012 г. павелічэнне за доўгую працу без пенсіі стала больш высокім*, — заявіла падчас анлайн-канферэнцыі на БЕЛТА міністр працы і сацыяльнай абароны Марыяна Шчоткіна. — *Ужо больш за 5 тысяч пенсіянераў скарысталіся дадзеным варыянтам павелічэння ўласнай пенсіі.*

Калі ўлічыць, што ў Беларусі больш за 2,5 мільёна чалавек — пенсіянеры і толькі за мінулы год у пенсіённую сістэму ўлілася больш за 133,8 тысячы чалавек, то, напэўна, больш правільна сказаць не "ўжо", а "толькі" 5 тысяч пенсіянераў адмовіліся ад пенсіі.

Нагадаем, што папраўкі ў пенсіённае заканадаўства даюць магчымасць паклапаціцца аб больш высокай пенсіённай дапамозе. Для таго каб у перспектыве атрымліваць пенсію ў большым памеры, ад яе пры дасягненні пенсіённага ўзросту трэба адмовіцца і працягваць працаваць. Тады за першы поўны год без пенсіі яна будзе павялічана на 6% заробку, які прымаецца для вылічэння пенсіі. За два гады памер павышэння складзе ўжо 14%, за тры гады — 24%, за чатыры гады — 36% і будзе расці далей прагрэсіўна.

Вольга ГРЫНЯВІЦКАЯ.

РЫТАРЫЧНАЕ ПЫТАННЕ

Дык чыю гісторыю яны прысабечылі?

У Расіі падрыхтавана адзіная канцэпцыя для падручнікаў гісторыі і гэты дакумент справакаваў дыскусію на тэму: ці павінна гісторыя быць праўдзівай?

Пісьменнік **Міхаіл Велер** на радыё "Эхо Москвы" ясна выказаўся на гэты конт.

"Мы, вядома, не можам напісаць у падручніку, што Масковія да Кіеўскай Русі не мела ніякага дачынення, не з'яўлялася яе спадчынніцай, не з'яўлялася яе пераемніцай. Што Кіеўская Русь разам з Літвой, якая стала Белай Руссю, разам з Польшчай утварылі вялікую заходнюю дзяржаву славян — культурную, пісьменную, магутную, прызнаную ўсёй Еўропай. А Масковія на той час была маскоўскім улусам Арды, пазначалася на еўрапейскіх картах або Татарыя, або Тартарыя, або Масковія. І да заходнееўрапейскай дзяржавы славян наогул не мела ніякага дачынення. І Аляксандр Неўскі быў маскоўскім беклербекам Арды, гэта значыць маскоўскага ўлуса, і збіраў даніну, "крышуясь" вялікімі "пацанамі" з ардынскай стаўкі. Такая гісторыя выйдзе тады цалкам непрыгожая. А тое, што мы засланілі сабой Еўропу, — прыгожая версія, шкада, што няпраўда".

Дык чыю гісторыю, чыю славу, чый аўтарытэт прысабечыла сабе расійская афіцыйная гісторыя?

Нашу!

Хаця беларусы пра гэта ў большасці сваёй нават не ведаюць, лічаць, што нашы землі былі забітымі, што цывілізацыя да нас прыйшла ад расійскіх цароў. Хаця расійскія інтэлектуалы, як высвятляецца, добра ведаюць, што іхнія гісторыкі наўмысна абакралі і ўкраінцаў, і беларусаў.

Алег СНОЎ.

ДЭМАКРАТЫЯ ПА-БЕЛАРУСКУ

Чым напалохаў міліцыю Віктар Талмачоў?

Старасце сталічнага мікрараёна "Усход", дацэнту кафедры цеплаэнергетыкі БНТУ Віктару Талмачову пагражае адміністрацыйнае пакаранне. 28 кастрычніка ён апынуўся ў міліцыі Першамайскага раёна. Трое ў цывільным схапілі яго каля аўтастанцыі "Каліноўскага", пасадзілі ў машыну з амапаўцамі і адвезлі ў РУУС.

Там затрыманаму патлумачылі, што яго падазраюць у правядзенні несанкцыянаванай акцыі. Міліцыянеры склалі так званы пратакол апытання і адпусцілі старасту мікрараёна дадому. "*Я не даваў ніякіх падстаў для затрымання. Цікава, што раней, 23 кастрычніка, мяне наведалі дома і адтуль адвезлі ў міліцыю. Там яны папрасілі мяне забяспечыць парадак на момант правядзення саміту. Гэта мяне, мякка кажучы, здзівіла, бо я ж меркаваў, што ў нас чагочага, а сілавых структур хапае для таго, каб сачыць за парадкам падчас такіх мерапрыемстваў. Цікава, чым тады яны займаліся ў дзень правядзення саміту? За месяц да гэтага я падаваў заяўку ў Мінгарвыканкам, каб мне дазволілі правесці збор подпісаў жыхароў раёна супраць ушчыльнення забудовы ў Першамайскім раёне. Думаю, што пасля гэтага я патрапіў у так званы чорны спіс*", — кажа Віктар Талмачоў.

1 лістапада 73-гадовы навуковец наведаў міністра ўнутраных спраў Ігара Шуневіча і паскардзіўся на дзеянні яго падначаленых. Віктар Талмачоў распавёў "Народнай Волі":

— *У мяне склалася ўражанне, што ён гэтую справу возьме пад свой кантроль. Праўда, ужо 3 лістапада патэлефанаваў участковы і запатрабаваў, каб 5-га я наведаў апорны пункт. Думаю, што там на мяне складуць пратакол. Але не гэта мяне палохае. Больш непакоіць тое, што ў нашым раёне хутка будуць такія ўмовы пражывання, якія не кожны здольны вытрымаць. Пра ўшчыльненне загаварылі не так даўно, але гэта кранае нас усіх, бо размова ідзе пра наша здароўе. Менавіта пры цяперашнім старшыні Мінгарвыканкама Ладуцьку рэалізуецца гэтая, лічу, антысацыяльная і антыэкалагічная палітыка. Людзі, якія раней трымаліся паасобку, сталі аб'ядноўвацца. Сталі гучаць галасы пра самакіраванне, пра неабходнасць правядзення рэферэндуму, і, відаць, менавіта гэта палохае ўлады.*

Любоў ЛУНЁВА.

СТАЛІЦА

Даўжыня другой МКАД складзе 157 кіламетраў

Будаўніцтва Другой акружной дарогі вакол Мінска плануецца завяршыць да 2017 года.

Праўда, зараз узніклі праблемы з фінансаваннем будаўніцтва Другой акружной дарогі вакол Мінска. Пра гэта на прэс-канферэнцыі, прымеркаванай да Дня аўтамабіліста і дарожніка, паведаміў начальнік галоўнага ўпраўлення аўтамабільных дарог Міністэрства транспарту і камунікацый Беларусі **Яўген Ракала.**

Як паведамлялася, будаўніцтва Другой акружной дарогі вакол Мінска плануецца завяршыць да 2017 года. Да 2014 года меркавалася ўзвесці трасу на ўчастку ад М-3 да М-6 працягласцю 44 кіламетры. Ды вось узнікла праблема з грашыма... Тым не менш планы ў цэлым не мяняюцца.

Агульная даўжыня новай МКАД складзе 157 кіламетраў. Будзе арганізаваны чатырохпалосны рух (па 2 паласы ў кожным напрамку) з асвятленнем на ўсёй працягласці дарогі. Ездзіць па трасе можна будзе з хуткасцю 120 км у гадзіну.

Існуючая МКАД у суткі прапускае да 110 тысяч аўтамабіляў. Праўда, другая акружная дарога вакол Мінска будзе мець ніжэйшую прапускную здольнасць, бо яна павінна выконваць таксама транзітную функцыю.

НЕОФИЦИАЛЬНАЯ ВСТРЕЧА

Клаудио ГАЛАРСА, министр фармацевтической промышленности Эквадора :

«Президент повысил зарплату врачам с 600 до 2,5 тысячи долларов»

В составе делегации Эквадора, которая во главе с президентом этой страны Рафаэлем Корреа Дельгадо в конце прошлой недели посетила Беларусь, был и выпускник Белорусского государственного медицинского университета Клаудио ГАЛАРСА. Сегодня он — министр фармацевтической промышленности Эквадора.

В плотном графике минских встреч Клаудио нашел время, чтобы посетить свою альма-матер, и даже принял участие в международной научно-практической конференции "Актуальные вопросы внутренних болезней", где выступил с докладом. В БГМУ состоялась и наша беседа.

Что происходило за закрытыми дверями во время официальных белорусско-эквадорских встреч? Как Эквадор строит социальное государство? Об этом и не только господин Галарса рассказал в эксклюзивном интервью "Народной Воле".

— Господин Галарса, если судить по вашей карьере, диплом Белорусского медицинского университета — хорошая путевка в жизнь в вашей стране?

— В 1992 году я закончил Минский государственный медицинский институт (в настоящее время это Белорусский государственный медицинский университет), потом было три года ординатуры в Минске, год работал врачом, а затем вернулся в Эквадор. На родине я обязан был год отработать в государственном здравоохранении, потом сдать экзамен, чтобы получить частную практику. Я считался доктором из Европы. В нашей стране получить такое образование престижно, для пациентов такой врач авторитетнее, чем доктор с местным дипломом. Система высшего образования в Эквадоре хромает. За последние несколько лет было закрыто более 20 частных университетов по причине того, что там давали некачественные знания.

Хочу сказать, что с дипломом минского меда я прекрасно себя чувствовал и в Барселоне, где проходил стажировку, а также в Израиле и в США, где работал врачом.

— Конкуренция в медицинской среде Эквадора высокая?

— Конкуренция высокая. Но мне кажется, дело не только в дипломе. Белорусский государственный медицинский университет дает очень хорошую подготовку, но как потом этими знаниями распорядиться — зависит от человека. Можно всю жизнь просидеть в больнице, не открыв даже университетских конспектов, а можно постоянно совершенствоваться, интересоваться новинками в медицине, самому участвовать в научных процессах. Тогда ты будешь иметь профессиональный успех. Мои однокурсники по Минскому мединституту сегодня работают в клиниках США, Европы.

— Вы — врач по образованию. Как получилось, что возглавили Министерство фармацевтической промышленности?

— Я работал в частной клинике и одновременно занимался клиническими испытаниями. Область моих интересов — ревматология, иммуногенетика. Шесть лет назад я стал аспирантом БГМУ, получил разрешение Министерства здравоохранения Беларуси учиться заочно. В 2011 году защитил кандидатскую диссертацию на 2-й кафедре внутренних болезней БГМУ, моим научным руководителем был известный в Беларуси врач-ревматолог, профессор Николай Федорович Сорока.

Два года назад я отправил проект своих исследований и рекомендации в Гарвардский университет и получил оттуда приглашение на двухгодичное обучение. Но не бесплатное, требовалось 250 тысяч долларов. Приглашение из Гарварда в нашей стране очень высоко ценится и поддерживается на государственном уровне, это расценивается не только как личный успех. Государство согласилось оплатить учебу, со мной захотел познакомиться министр науки и техники Эквадора. После беседы с ним я был приглашен в Администрацию президента, и мне предложили должность министра фармацевтической промышленности, попросили помочь с преобразованиями в сфере здравоохранения. Мне показалось, что я могу сделать что-то хорошее для страны. И я согласился. Но только на два года. Все же нельзя не использовать возможность поучиться в Гарварде, в планах — создать на медицинском факультете университета в моем родном городе Куэнка научную лабораторию по исследованиям в области иммуногенетики.

Сегодня Эквадор переживает подъем, мы находимся в числе трех самых быстрорастущих экономик Латинской Америки. Старт преобразованиям был дан в 2007 году, когда президентом Эквадора был избран Рафаэль Корреа Дельгадо, в феврале этого года — переизбран на новый срок. Корреа — бывший преподаватель университета, очень образованный человек. Он получил степень доктора в США и степень магистра экономики в Бельгии. Его команда — молодые, образованные, интеллигентные люди. Интеллектуалы. Корреа поставил своей главной целью — модернизацию Эквадора, искоренение в стране нищеты и бедности, обязательное образование и доступность медицинской помощи. Все годы его президентства в социальную сферу направляются большие финансовые ресурсы. Вложения в образование и здравоохранение превысили в 3 раза то, что до Корреа было инвестировано в эти сферы на протяжении 20 лет. Только на стипендии для студентов, которые показали хорошие знания на родине и уехали учиться за рубеж, государство уже потратило 300 миллионов долларов.

— Когда вы узнали, что вошли в состав делегации, что испытали? С удовольствием посетили Беларусь?

— Я — член правительства, и этим объясняется мое присутствие в составе делегации, которая, к слову, насчитывала 150 человек. Вместе с президентом Минск посетило 12 министров, были специалисты из разных сфер, журналисты.

Наш президент улетел 1 ноября, а члены делегации остались. Я как глава межнациональной комиссии по науке, технике и фармацевтической промышленности присутствовал на заседаниях, был на встречах с министром здравоохранения Беларуси Василием Жарко, министром образования Сергеем Маскевичем и министром архитектуры и строительства Анатолием Черным. Подписан ряд соглашений. Прежде всего по поводу строительства фармацевтических заводов в Эквадоре и строительства университета в городе Ячай, где будет открыт и медицинский факультет. Я хотел бы отметить, что в ходе этого визита мы придавали особое значение сфере науки. Последние годы Эквадор приглашает ученых из разных стран, чтобы они поделились опытом, помогли нам в подготовке кадров. Беларусь в этом плане нам очень интересна. Особенно ваш опыт в сфере среднего специального образования. У нас в стране нет колледжей, училищ. Выпускники школ, которые идут работать, — самоучки. В наших планах усилить обмен профессорами, увеличить количество грантов для эквадорцев на обучение в Беларуси. Тем более что опыт такой был. Когда, например, я учился в Минске, нас в мединституте было 10 студентов из Латинской Америки. Нас направляло на обучение в Европу государство. Потом был период, когда эти программы закрылись, в 1990-е годы страна переживала кризис. Сегодня в Беларуси на медицинских факультетах четырех университетов только один студент из Эквадора. Это надо исправлять. Нашей стране нужны не только лечащие врачи, но и хорошие фармакологи, фармацевты, врачи-гигиенисты. И уже, к слову, подписано межведомственное соглашение между нашими странами об обмене студентами и профессорами. И не только в области медицины.

— А почему Беларусь? У нас в стране много претензий к системе образования, эта область бесконечно реформируется, Беларусь — единственная страна в Европе, которая не включилась в Болонский процесс.

— Были планы сделать систему образования Эквадора по аналогии с немецкой. Но почему-то не получилось. Наверное, слишком разный уровень развития у Эквадора и Германии. И появилась мысль о сотрудничестве с Беларусью.

— Вы отметили, что в Эквадоре будут строиться фармацевтические заводы. В официальных отчетах о визите президента Эквадора в Беларусь прозвучало, что между нашими странами уже налажено сотрудничество в области производства медикаментов. Не могли бы вы подробнее рассказать об этом сотрудничестве? Что имеется в виду: Эквадор покупает белорусские лекарства или в вашей стране будет налажено производство лекарственных препаратов по белорусским технологиям?

— Мы хотим получить лицензию на некоторые белорусские препараты и наладить их выпуск у себя на родине. Строительство государственного фармацевтического комплекса в Эквадоре уже начато, из бюджета выделено 160 миллионов долларов. Это будет ряд заводов. Сегодня в нашей стране есть только частные фармацевтические производства. Ежегодно Эквадор тратит до 500 миллионов долларов на закупку импортных лекарственных препаратов. Думаю, что некоторые мы могли бы заменить белорусскими аналогами, и это будет дешевле.

— Любопытно, а какие белорусские препараты заинтересовали эквадорцев? Белорусы чаще ругают отечественные лекарства, чем хвалят…

— Мы говорим о дженериках и оригинальных онкологических препаратах: тут, в Беларуси, есть хорошие разработки. Конкретно пока не могу назвать, какие это лекарства. Список их достаточно широк, пока мы его изучаем.

Из собственной практики могу сказать, что белорусские препараты достаточно эффективны и безвредны. Я их прописывал пациентам, когда работал в Беларуси.

— Наши страны разделяют тысячи километров, мы находимся на разных континентах. Есть ли перспективы успешного сотрудничества, учитывая такую географию?

— Думаю, что есть. Наши страны очень похожи: и по численности населения — в Беларуси проживает почти 10 миллионов, в Эквадоре — 12,5 миллиона, и по интересам. Мы не конкурируем друг с другом. Мы можем покупать у вас технику, товары, "мозги", а вы у нас — продукты питания (бананы, какао, тунца) и цветы. Эквадор — главный поставщик роз в мире. Беларусь только в год тратит 600 миллионов долларов на закупку роз. Цветы вы закупаете в России, а ведь можно напрямую, из Эквадора. На переговорах в Минске была достигнута такая договоренность. Кроме того, есть планы создать в Беларуси центр по распределению продуктов Эквадора в Россию, Украину и Европу. Мы можем сотрудничать на взаимовыгодных условиях.

— Вы не понаслышке знаете, как устроена белорусская система здравоохранения. На ваш взгляд, стоит ли Беларуси отказаться от государственного здравоохранения и идти по пути многих стран, которые перешли к системе обязательного медицинского страхования?

— Белорусская модель здравоохранения, на мой взгляд, очень хорошая. Многое мы хотели бы копировать и перенести в Эквадор. Например, поликлиническую помощь, диспансеризацию, обязательный медицинский осмотр в школах, детских садах. Это же большое завоевание медицины — охватить первичным осмотром большую часть населения, что позволяет выявлять болезни на ранней стадии. Медицина — это в первую очередь здоровье людей, а не коммерция.

Мне кажется, в том, что Беларусь не спешит с переходом на обязательное медицинское страхование, есть плюс. Надо много времени, чтобы грамотно перейти к страховой медицине. Когда начинаются кардинальные изменения и систему пытаются ломать сразу и вносить много изменений в ее функционирование, результаты, как правило, поначалу далеко не положительные. И страдает от этого в первую очередь население.

В то же время по опыту нашей страны, где параллельно развиваются частная медицина, государственная и страховая — когда работник платит некую сумму из зарплаты на здравоохранение, а потом имеет право на получение медпомощи, могу сказать, что страховая медицина — это самая разумная модель организации медицинской помощи.

— В Беларуси, наверное, нет другой такой сферы, где бы зарплаты так не соответствовали нагрузкам и ответственности, как в медицине. Врачи, особенно молодые специалисты, постоянно жалуются на неадекватную оценку их труда. А как живут врачи в вашей стране?

— Что сделал президент Корреа? Когда он пришел к власти, врачи в госсекторе получали зарплату в пределах 500—600 долларов, сегодня их зарплата — 2,5 тысячи долларов. То же и в образовании. Учителям за их труд платят сегодня 2 тысячи долларов. Минимальная зарплата в стране — 340 долларов. Естественно, что от них требуется отдача. И поэтому очень актуальным стало такое понятие, как повышение квалификации, постдипломное обучение. Если врач частной практики сам о ней может побеспокоиться, он имеет возможность ездить на конгрессы, то доктору из государственной клиники должно помочь государство. Потому что сегодня врачи государственных медицинских учреждений зачастую пользуются только тем багажом знаний, который получили во время учебы в университете. И тут для нас явный интерес представляет белорусская система постдипломного образования: как учить врача после окончания университета, как его аттестовать, присвоить категорию .

— А сколько зарабатывают врачи в частных центрах Эквадора?

— Терапевты — в пределах 10 тысяч долларов, хирурги — больше. *(Продукты в Эквадоре стоят дешевле, чем в Беларуси, овощи-фрукты — вообще копейки. Цены на одежду выше, чем в белорусских магазинах, но не намного. —* **Авт.***)*

— Знаю, что ваша жена белоруска. И тоже врач. Она приехала с вами?

— Нет. Мой визит занял всего лишь три дня. К тому же у жены работа, пациенты. В Беларуси у нее нет близких родственников. Моя жена — единственный ребенок в семье. Ее родители уже на пенсии, и они переехали жить к нам, поближе к дочери и внукам. В Эквадоре они уже 6 лет.

— Клаудио, вы помните Беларусь начала 1990-х, затем приезжали к нам в 2000-е. И вот сейчас в Минске с официальным визитом. Каковы впечатления от нашей страны? Изменения какие-то видите?

— Минск, как всегда, чистый и прекрасный. Машин только на улицах стало больше. Впечатляет студгородок, новые общежития для студентов-медиков. Но это больше взгляд туриста.

Мария ЭЙСМОНТ.

С женой Марией.

У НИХ И У НАС

*Бывший белорусский заключенный **Андрей Бондаренко** побывал в шведской тюрьме и смог, как говорится, сравнить, как у нас и как у них. Первая часть его впечатлений, опубликованная в "Народной Воле" 20 августа, читалась как некий фантастический рассказ. Сегодня предлагаем вашему вниманию его продолжение.*

Разное перевоспитание

В тюрьме наступало время обеда, и мне было интересно, чем потчуют в Швеции преступников. Услышав, что произнес переводчик, я не поверил своим ушам. Для белорусского заключенного это то, чего не может быть в принципе.

Когда я сидел в белорусской тюрьме, наш рацион был тощим, и мы строго помнили, что так называемый рыбный паштет, приготовленный путем перетирания остатков рыбы (в основном ее внутренностей и костей), ни в коем случае нельзя есть, если, конечно, не хочешь заработать жуткое отравление и провести пару-тройку дней в непосредственной близости от унитаза. Настоятельно не рекомендую также пробовать бигос, чудовищно кислое месиво из квашеной капусты очень сомнительного качества, вызывающее аналогичное состояние, что и рыбный паштет. Ну и вдобавок народная примета: если вечером был бигос, то завтра в обязательном порядке будут щи из той же протухшей капусты, которую отказались употреблять заключенные намедни. С опаской рекомендую относиться и к картофельному пюре, разведенному водой и обильно сдобренному крахмалом (или комбикормом), что вызывает продолжительную изжогу.

Из небольшого рациона пенитенциарных блюд в Беларуси можно еще добавить набор каш: овсянка, перловка, сечка и вареный овес, употребляя который мы шутили, что объедаем белорусских лошадей. Да еще "дельфины" — мелкая слабосоленая килька, которую, в принципе, употреблять в пищу можно, если, естественно, отсутствует характерный запах протухания. Теперь представьте, что подаются эти "творения" в жирных плохо вымытых мисках времен Второй мировой, и станет совсем несложно нарисовать себе общую картинку питания осужденного в белорусских тюрьмах. В колониях питание немного лучше, но с тем, что я увидел в Швеции, это, естественно, не идет ни в какое сравнение.

Можете представить мое состояние, когда я собственными глазами увидел, как заключенным в Швеции подавали лазанью с говяжьим фаршем и овощной салат из свежих помидоров, огурцов и... маслин. Еда подавалась в стерильной посуде, а "официант" в чистом белоснежном халате и таких же перчатках поинтересовался, кому нужна добавка.

При желании заключенные могут докупить необходимые продукты в тюремном ларьке, ассортимент которого впечатлял своим разнообразием и качеством продуктов.

Не хочешь лазанью? Готовь сам...

Для тех, кто уже осужден и привередливо относится к тюремной кухне, шведские власти дополнительно предусмотрели возможность самостоятельно готовить пищу. Для этих целей в шведских тюрьмах созданы специальные помещения, оснащенные современным кухонным оборудованием для приготовления пищи. При этом сотрудникам тюрьмы даже в голову не приходит гоняться за заключенными, чтобы запретить им что-то себе приготовить.

Кухня с таким набором техники доступна для любого шведского заключенного.

Что и говорить, мне было с чем сравнивать. Еще свежи воспоминания о том, с каким остервенением контролеры "обшманывали" у нас самодельные плитки, на которых мы старались приготовить себе хоть какую-то нормальную еду. Если тебя ловили в момент приготовления, то неминуемо водворяли в ШИЗО как злостного нарушителя порядка. Того самого порядка, изобретенного каким-то воспаленным разумом и фанатично соблюдаемого администрациями колоний. По мнению белорусских "перевоспитателей", мы должны питаться строго по расписанию и только тем, что нам дают (читай выше). Все остальное — преступление. Нормальной еды мы, согласно УИК, недостойны, и нам строго-настрого запрещено даже думать о том, чтобы что-то приготовить самим. Но мы готовили, старательно пряча плитки и выставляя "пикеты" (осужденных, заранее предупреждающих о надвигающейся угрозе в виде контролеров), протестуя против издевательского отношения.

Да что там плитки, заключенным в Беларуси запрещено пользоваться электрочайником, а в некоторых колониях и вовсе отключают свет в целях экономии и противодействия "незаконному" питанию.

Из воспоминаний меня вывел приятный запах пирожных, которые готовились в духовке. Пока мы рассматривали кухню шведской тюрьмы, я попросил разрешения сфотографировать кулинарные изыски осужденных. Повара посмотрели на меня взглядом "международные наблюдатели слушают Ермошину о результатах выборов" и стали удивленно наблюдать за процессом ознакомления белоруса с кондитерским изделием.

Я решил не оправдываться, поскольку им не ведомо, что есть страны, где за подобные кулинарные "излишества" в местах лишения свободы тебя могут признать злостным нарушителем условий содержания со всеми вытекающими последствиями, вплоть до обвинения по уголовной статье.

Сложно, знаете ли, объяснять, что то, что у нас называется нарушением, шведы готовят в любое время. При этом контролеры выглядят абсолютно нормальными и не устраивают бег с препятствиями на приз "Электроплитка в обмен на премию". К слову сказать, меня даже пугало олимпийское спокойствие наших гидов и отсутствие попыток накинуться на какого-либо зека, чтобы продемонстрировать свое превосходство. После белорусских тюрем и колоний было странно не слышать отборного мата контролеров и угроз сгноить или прибить.

Спорт в тюрьме

Следующим нашим пунктом назначения стал тюремный спортивный зал, который после всего увиденного хоть и впечатлял, но не вводил в состояние потери речи. Было очевидно, что шведские власти искренне заботятся о своих гражданах и, даже оказавшись за решеткой, осужденный не перестает оставаться для них человеком.

К сожалению, у меня нет фотографий "спортивных объектов" Бобруйской колонии, но, поверьте на слово, контраст разительный. Чтобы держать себя в форме, наши заключенные вынуждены собирать штанги и гантели из подручных материалов (подшипников, старых тормозных дисков и т.д.) Увидев в первый раз продукт этого гения инженерной мысли, я понял, что Книга рекордов Гиннесса много потеряла, обойдя своим вниманием белорусские тюрьмы. Для того чтобы передать обычный футбольный мяч, нужно иметь высочайшее благоволение начальника колонии, с раздачей взяток сигаретами и деньгами контролерам, которые "замолвят словечко". Про штанги и говорить нечего. Проще переизбрать президента в Беларуси, чем договориться о передаче "стратегического" инвентаря в "засекреченное" учреждение ИК-2.

Как, собственно, и реализовать мечты о большом теннисе и тренажерах. В наших колониях это сродни "Метаморфозам" Апулея — античной социальной фантастики. Как правило, "качалка" представляет собой две полуразвалившиеся скамейки, на которых заключенные в зной и стужу старательно работают над собой.

О том, чтобы помыться в душе, можно даже и не мечтать. Поход в "баню" строго регламентирован — один раз в неделю. Все остальное — нарушение. Как, собственно, и самодельные гантели со штангами, которые периодически конфискуются в целях "перевоспитания" заключенных.

После занятий спортом мы обливались холодной водой в умывальнике или кипятили воду в ведрах, загораживаясь от остальных простынями. Это, кстати, тоже строжайше запрещено, и контролеры старательно готовили набеги на отряд с целью пресечения общественно опасных деяний — обливания водой. Выловив нерасторопного бедолагу, они, переполняемые гордостью, волокли его к начальнику на очередное взыскание.

Белорусская баня и шведская сауна

Поход в баню превращался в маленький праздник. Можно было постирать что-то из вещей и по-человечески вымыться. К слову сказать, с нормальной баней "зековский" вариант не имеет ничего общего. Это большое помещение на 20—25 душевых, куда разрешено ходить строго в указанные дни и только со своим отрядом. Баня едва ли не единственное место, где можно насладиться горячей водой, не особо ограничивая себя во времени. Как и во всем остальном, поход в баню рассматривался администрацией колонии как "особо опасные мероприятия", в связи с чем предпринимались меры по предотвращению "государственного переворота". В зависимости от настроения начальника или его заместителя, в колонии вводились превентивные меры по поиску в бане тех, кто попал туда не со своим отрядом или принес незарегистрированный тазик. Это, очевидно, воспринималось руководством колонии как посягательство на конституционный строй Беларуси и требовало незамедлительного реагирования с вынесением наказаний и водворением в ШИЗО.

Шведский вариант бани, как и многое другое в шведской системе исправления, остается несбыточной мечтой для белорусских заключенных.

Очевидно, осознавая полное превосходство шведской пенитенциарной системы, сотрудник тюрьмы **Хенрик Лильескуг** с хитринкой в глазах предложил нам посмотреть еще одно интересное, на его взгляд, помещение. То, что это будет интересно, я не сомневался, но увиденное превзошло самые дерзкие предположения.

Спустившись на лифте в подвал, мы оказались в... сауне. Было видно, как швед хитро улыбался, чувствуя мое нескрываемое удивление. А удивиться было чему. Передо мной была самая настоящая сауна с евроремонтом.

— *Этой сауной пользуются все, кто содержится в СИЗО*, — пояснил наш гид, — *а до вынесения приговора заключенный под стражу может попасть сюда в любое время, написав заявление.*

Сравнивать условия в шведских и белорусских тюрьмах больше не имело никакого смысла. Это все равно что сравнить новенький BMW с разваливающимся трактором "Беларусь". Все, что мы увидели, говорило только о том, что страна искренне, а не для галочки в отчетах заботится о тех, кто однажды оступился, и предпринимает все, чтобы вернуть человека в общество полноценной личностью.

— *Наша задача помочь*, — продолжал тем временем Хенрик Лильескуг, — *И главное, чтобы осужденный не чувствовал себя брошенным на произвол судьбы. Для этого мы предусматриваем встречи с родными, близкими и друзьями. Осужденным разрешены краткие встречи 3 раза в неделю в комфортабельном номере и 1 раз в месяц в 3-комнатной квартире.*

В саму квартиру нам попасть не удалось, поскольку она была занята, а тревожить осужденных сотрудники тюрьмы не имели права. Нам посчастливилось попасть в один из комфортабельных номеров, где проходят краткие свидания.

Те, кто когда-либо бывал в наших комнатах свиданий, может с легкостью найти все отличия. На окнах нет решеток, в комнате с евроремонтом стерильная чистота, а для детей имеется набор игрушек и книг.

Для сравнения: в Беларуси увидеть родных можно не чаще 1 раза в 3 месяца. И только в том случае, если администрация не уличит тебя в чем-то крамольном — невыходе в столовую, например, или принятии душа в неустановленное время. В этом случае тебя ждет экзекуция, именуемая среди зеков "крестины" (вынесение наказания), на которой тебя обязательно чего-либо лишат. Довольно распространена практика, когда за пару дней до длительного свидания тебе "неожиданно" предлагают подписаться на пару десятков экземпляров газеты "Трудовой путь", именуемой в местной среде "Козлиным путем" (что вполне соответствует содержанию). Выбор прост — тебе — свидание, колонии — план по подписке... Кроме подписки, администрация обладает довольно широким перечнем "добровольных" взносов, от которых напрямую зависит возможность свидания с родными.

В общереспубликанском масштабе в Беларуси все это именуется "перевоспитанием", на которое государством тратятся огромные средства, а на выходе мы получаем обозленных, оторванных от жизни закоренелых преступников. В большей своей части освободившиеся заключенные могут рассчитывать исключительно на помощь своих родных и близких. Если помочь некому, то будущее человека сводится к фразе из известного кинофильма: украл, выпил, в тюрьму... Вся отечественная реабилитация сводится исключительно к превентивному надзору, за нарушение которого предусмотрено уголовное преследование и, как результат, возвращение в места лишения свободы.

Пока шведские власти делают все возможное, чтобы вернуть в общество полноценных людей, наш отечественный Департамент исполнения наказаний продолжает придерживаться устоев Советского Союза, унижая собственное население.

Андрей БОНДАРЕНКО.

Все для души и тела.

РЭХА

Манкуртызм — смяротны вірус для душы

Прачытаўшы артыкул "Нобелевские страсти" Сямёна Букчына, я проста не мог не выказаць свой пункт гледжання на яго "філасофскія" погляды. Пры гэтым ні ў якім разе не стаўлю пад сумненне талент спадара Букчына. Але адна справа, калі талент накіраваны на адраджэнне знікаючага народа, і зусім іншая, калі гэты талент міжволі падштурхоўвае да хутчэйшага знікнення яго нацыянальнай ідэнтычнасці.

Нацыянальнасць чалавека ў першую чаргу вызначаецца па мове — гэта аксіёма. Таму той, хто думае і размаўляе, піша, чытае па-беларуску, гэта беларус, а не паляк, не кітаец, не рускі і гэтак далей. А вось калі чалавек называе сябе беларусам, а па-беларуску ні "бэ" ні "мэ", дык які ж гэта беларус? Сусветна вядомы пісьменнік Чынгіз Айтматаў людзей, што выракліся роднай маці-мовы, сваіх бацькоўскіх каранёў, назваў манкуртамі. А вось у артыкуле спадара Букчына, на мой погляд, манкуртызм прасвечваецца нібыта зусім бяскрыўдная з'ява, і робіцца гэта не ў лоб, а даволі далікатна, каб чытач нават не заўважыў нічога дрэннага.

Прыклад французаў у Канадзе лічу неабгрунтаваным і няўдалым. Бо амерыканскі кантынент быў заселены эмігрантамі з усяго свету, і там любы з іх роўны перад другім. А Вялікае Княства Літоўскае было захоплена ў крывавых войнах і каланізавана Расійскай імперыяй. Розніца ёсць, спадар Букчын? Тое, што дзеці-школяры з Каўнаса напісалі: "Літовец-беларус-рускі-ўкраінец", пацвярджае хіба тое, што такое прадыктаваў хутчэй іх дзядуля-камуніст. Ён і сам не ведае, хто ён такі... Па-мойму, гэта прыклад абсурду ў сённяшнім жыцці і свядомасці.

Калі б пісьменнікі і іншыя творцы ў Беларусі размаўлялі, пісалі і думалі па-беларуску, дык у 400-тысячным Магілёве была б не адна беларускамоўная вучаніца Ялінка Салаўёва. Вядома, высокаадукаваны чалавек павінен ведаць і замежныя мовы. Але калі замежная мова цалкам выцясняе нацыянальную мову народа — гэта смерць нацыі. Крыўдна і балюча, што нашы нашчадкі ў хуткім часе не будуць ведаць адну з прыгажэйшай у свеце моў — беларускую...

Мікола КАНАХОВІЧ, афіцэр у адстаўцы.

г.Пружаны.

ХОЧУ СПРОСИТЬ...

Почему нет белорусских лезвий?

На протяжении ряда лет я мучаюсь с бритьем из-за низкого качества лезвий. Белорусских среди них, естественно, нет. Катарскими можно побриться один раз, российскими — то же самое. Шведскими побреешься раз двадцать, но и стоят они немало.

Купил ленинградский "Спутник", одним лезвием даже не добрился, бороду снимал другим лезвием.

Увидел в ларьке лезвия "Шик" за 8 тысяч 500 рублей, столько же стоит "Спутник". Спрашиваю: "Немецкие?" Ответ: "Немецкие". Одним лезвием побрился один раз.

Купил украинский аппарат, кассета с пятью лезвиями. Хорошо бреет, но, опять же, дорого.

А где же белорусские лезвия? Ведь нас призывают покупать не заграничное, а свое.

P.S. Подозреваю, что "Шик" и "Спутник" — поддельные.

Тимофей МАКАРЕНКО, житель Витебска.

МНЕНИЕ

Лишить звания Героя — и на пенсию!

Вспоминается разгромное заседание правительства, на котором шел разговор о провальных показателях 2012 года. Тогда Лукашенко заявил, что правительство ответит головой за каждый процент инфляции.

Прошло 10 месяцев. И что? О том разносе все забыли. Выходит, главное — это пустить пыль в глаза народу.

Сейчас экономика трещит по всем швам. Только никто не бьет в колокола.

Очень поддерживаю предложение А.Лебедько и С.Калякина о лишении П.Прокоповича звания Героя Беларуси, которого он удостоился фактически за развал финансово-банковской системы, что привело в 2010—2011 годах к обесцениванию белорусского рубля в 3—5 раз и, соответственно, к росту цен. Имеет ли право такой человек курировать в правительстве то, что сам же и развалил? Да и по возрасту он давно должен быть пенсионером. Что, молодежи у нас нет?

А.Н. КУРИЛОВИЧ.

г.Орша.

ПЫТАННЕ—АДКАЗ

Чаму ў мяне не ідзе новы спартыўны канал «Беларусь-5»?

"Ведаю, што ў краіне ўжо пачаў вяшчанне новы спартыўны канал "Беларусь-5". У мяне падключаны "Космас-ТВ", аднак гэты канал усё роўна не ідзе. Для каго тады "Беларусь-5" стваралі, калі яго ніхто не можа ўбачыць?"

Уладзімір КАРПОВІЧ, Мінск.

Першы беларускі спартыўны тэлеканал з'явіўся ў эфіры 21 кастрычніка — па "Космас ТВ". Але на самай справе нават не ўсе абаненты "Космас ТВ" могуць глядзець канал, бо ён — лічбавы і для яго прагляду неабходны кам-модулі ці спецыяльныя прыёмнікі. Намеснік галоўнага дырэктара галоўнай дырэкцыі тэлеканала "Беларусь-5" **Вадзім ЛЕВАДА** паведаміў днямі ў СМІ:

— *Зараз прыкладаецца шмат намаганняў, каб у самы бліжэйшы час канал з'явіўся па ўсёй краіне ў сетках кабельных аператараў, якіх у нас больш за 140.*

Па яго словах, канал будзе трансляваецца не толькі ў лічбавым фармаце.

"Не ва ўсіх людзей ёсць абсталяванне, неабходнае для прыёму ў лічбавым фармаце, — дадаў ён. — *Таму мы плануем уключыць "Беларусь-5" і ў аналагавы пакет".*

КАЛОНКА АЛЕСЯ НЯЎВЕСЯ

Не мецьме ваяка «карту паляка»

Палата прадстаўнікоў прыняла ў першым чытанні дапаўненні ў закон, згодна з якімі беларускім сілавікам забараняецца атрымліваць "карту паляка".

Парой законамі Палата
На нас накідвае аброць.
І вось яшчэ адзін прыняты,
Што сэнсу і правам супроць.
Міліцыянт або ваяка
Не можа — Божа барані! —
Разжыцца "картаю паляка",
Хоць мае ў Польшчы карані.
І нават калі дзед ягоны
І сам ваяка той паляк,
Павінен ён сарваць пагоны,
Каб "карту" мець. Інакш ніяк.
І вымалёўваецца ява
(Я тут крамолу "завярну"),
Як быццам нашая дзяржава
Рыхтуе з Польшчаю вайну...

Няхай жа цяпер трымціць афіцэр!

У Смаргоні ўзбуджана крымінальная справа супраць афіцэра-памежніка, які не пайшоў на кантрольныя заняткі па ідэалагічнай падрыхтоўцы.

Памежнік, як раней, не бравы,
Бо можа трапіць у турму:
Ідэалогія дзяржавы
Не падабаецца яму.
Не захацеў ён слухаць казкі
Пра наш шчаслівы існы лад,
Што ўсе мы з Бацькавае ласкі
Даброт-выгод займелі шмат.
Хай застаецца без пагонаў,
Бо ён для ўлады як чужы,
І будзе ў Беларусь шпіёнаў
Пускаць нягоднік з-за мяжы!

* * *

Той афіцэр, напэўна, сядзе...
З ім я ў ідэях заадно:
Малюю лад "не пры парадзе".
Таму мяне, бадай, уладзе
Патрэбна расстраляць даўно.

Помнік змагару ставіць не ў пару...

У адказе на калектыўны зварот грамадзян кіраўніцтва Мінгарвыканкама паведаміла, што лічыць дачасным узвядзенне помніка Кастусю Каліноўскаму ў сталіцы. Гэткай жа думкі прытрымліваюцца ў Адміністрацыі прэзідэнта і ў Міністэрстве культуры.

Ад людзей лісты гарою
Запаўнялі выканкам:
"Каліноўскаму-герою
Мець патрэбна помнік нам.
Ён змагаўся, каб Радзіма
Наша вольнаю была,
Словам, што народ будзіла,
Клікаў з цемры да святла!"
У чыноў гарвыканкама
Неакрэслены настрой.
Можа быць, яны таксама
Лічаць, што Кастусь — герой.
На каго скіроўваў сілы
Ён у жорсткай барацьбе?
На імперскую Расію!
Падграбала пад сябе
І народы, і краіны,
Лікам тым і Беларусь.
Дык хіба не быў павінны
Бараніць наш край Кастусь?
Ды не трэ вакол паўстанца
Падымаць ажыятаж,
Бо цяпер Расія ў глянцы —
Спонсар і саюзнік наш.
І не час зловаць суседку,
Лічаць нашыя "вярхі",
Нават ціха, нават зрэдку
Ёй нагадваць пра грахі.
І адказ паслалі людзям
(Падпісаў галоўны бос):
"Каліноўскага не будзем
Узвялічваць да нябёс.
Як паставіцца — няясна —
Да задумы прэзідэнт,
*І таму, бадай, **дачасна***
Нам узводзіць манумент.
Час сягоння вельмі коўзкі,
Ён туды-сюды цячэ...
Хто ён, гэты Каліноўскі,
Мы падумаем яшчэ..."

* * *

Думаць, мусіць, будуць доўга,
А ўзвядуць — і пагатоў,
Калі стукне, як Міндоўгу,
Ледзь не тысяча гадоў...

ПУЛЬС ПЛАНЕТЫ

Суд над Мурси

Вчера в Египте начался суд над свергнутым президентом Мохаммедом Мурси и еще 14 руководителями движения "Братья-мусульмане". Им предъявлены обвинения в подстрекательстве к убийству протестующих во время столкновений у резиденции президента в декабре прошлого года.

Мурси пришел к власти демократическим путем. Однако за 13 месяцев правления демократические преобразования в стране были свернуты. Мохаммед Мурси был свергнут в июле этого года военными после продолжительных выступлений его противников в крупнейших городах страны. Следующее заседание на судебном процессе над бывшим президентом Египта состоится в январе 2014 года.

В учениях НАТО принимает участие подразделение Украины

Около шести тысяч военнослужащих принимают участие в масштабных учениях НАТО по всей территории Европы.

Учения "Steadfast Jazz", которые начались в субботу, будут продолжаться в течение недели. Эти маневры проводятся для проверки возможностей Сил реагирования НАТО.

В учениях в Балтийском море, а также на территории Польши и Латвии примут участие военные подразделения всех 28 стран НАТО, а также Швеции, Финляндии и Украины.

Учения "Steadfast Jazz" характеризуются как крупнейшие с 2006 года военные маневры Североатлантического блока.

Стотысячный митинг за евроинтеграцию в Кишиневе

Манифестация в поддержку евроинтеграции Молдавии прошла в центре Кишинева. По оценкам организаторов из правящей Коалиции проевропейского правления, в манифестации приняло участие более 100 тысяч человек — сторонников Либерально-демократической, Демократической и Либерально-реформаторской партий.

На заработки в Саудовскую Аравию?

Со вчерашнего дня в Саудовской Аравии начали штрафовать мигрантов, которые не оформили разрешение на работу, и их нанимателей. Иностранцам, прибывшим в Саудовскую Аравию на заработки, была предоставлена возможность до 3 ноября оформить документы или уехать.

Подобные меры были приняты в рамках программы, призванной сократить зависимость страны от иностранных работников и предоставить рабочие места молодым саудовцам.

В Саудовской Аравии работает приблизительно восемь миллионов иностранцев (на 16 млн коренных граждан). Около миллиона человек покинули страну после того, как были введены новые правила трудоустройства.

В кладовке с консервами случайно обнаружили собрание картин стоимостью 1 млрд евро

Германские полицейские обнаружили собрание конфискованных картин художников-модернистов стоимостью 1 миллиард евро (1,3 миллиарда долларов). В коллекции — около 1500 полотен таких прославленных авторов, как Пабло Пикассо, Анри Матисс, Марк Шагал.

Старший сын Януковича за полгода утроил состояние

Состояние старшего сына президента Виктора Януковича Александра за прошедшие полгода увеличилось почти втрое. Об этом свидетельствует рейтинг "20 богатейших дончан", составленный украинской версией журнала Forbes.

По данным издания, в настоящее время Янукович-младший владеет активами на общую сумму в 510 миллионов долларов. В апреле этого года его состояние журнал оценивал в 187 миллионов. Возглавил рейтинг богатейших жителей Донецка бизнесмен Ринат Ахметов, чей капитал на начало ноября, согласно подсчетам, составил 14,9 миллиарда долларов.

Александр Янукович возглавляет корпорацию "Менеджмент ассетс компани" (МАКО), которая занимается инвестициями в строительные проекты. В 2011 году ее суммарные активы оценивались в 1 миллиард 700 миллионов гривен (206 миллионов долларов).

Как заявлял ранее президент Виктор Янукович, его сын стал миллионером, так как *"привык много работать и создал нормальную команду"*.

Мішэль Абама вучыць дзяцей правільна харчавацца

Першая лэдзі ЗША Мішэль Абама з героямі папулярнага дзіцячага шоу "Вуліца Сезам" расказвае хлопчыкам і дзяўчынкам пра асновы здаровага харчавання.

Джон Керы ў Варшаве

Сёння амерыканскі Дзяржсакратар сустрэнецца з прэм'ер-міністрам Польшчы Дональдам Тускам і міністрам замежных спраў Радаславам Сікорскім.

На парадку дня польска-амерыканскіх перамоў пытанні ўмацавання двухбаковага супрацоўніцтва ў сферы эканомікі, сучасных тэхналогій і дзеянняў па пашырэнні дэмакратызацыі ў свеце.

610 мільярдаў долараў прыпісак

Рэгіянальныя ўлады Кітая завышаюць эканамічныя паказчыкі. Пра гэта са спасылкай на кітайскія СМІ паведамляе Agence France-Presse. Яны завышаюць рост ВУП, таму што ад эканамічных поспехаў рэгіёна залежыць іх кар'ерны рост.

Кітайская эканамічная статыстыка неаднаразова крытыкавалася міжнароднымі экспертамі. Заходнія банкі і буйныя фінансавыя арганізацыі вядуць уласную эканамічную статыстыку Кітая, якая вельмі часта не супадае з афіцыйнымі звесткамі.

З ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

Выбар Грузіі

Новы прэзідэнт Грузіі **Георгій Маргвелашвілі** ў інтэрв'ю "Польскаму радыё" сказаў:

"Наш выбар — гэта стварэнне еўрапейскай дэмакратычнай дзяржавы. Будучыню нашай краіны мы звязваем з Еўрапейскім Саюзам і еўраатлантычнымі структурамі".

Адзін з першых візітаў новы кіраўнік дзяржавы нанясе ў Вільнюс на саміт "Усходняга партнёрства".

АЛЬТЕРНАТИВНЫЙ ВЗГЛЯД

Почему Америка шпионит за своими союзниками?

Громкий резонанс получила в мире информация о прослушке американцами телефонных разговоров своих союзников и лидеров многих стран. Особенно злорадствуют по этому поводу российские СМИ, делая упор на аморальности такой практики. А что по этому поводу думают американские комментаторы? Вот что пишет ***Макс Фишер*** *во влиятельной американской газете "The Washington Post".*

Вопрос может показаться алогичным и даже циничным, показывающим огромную степень американского высокомерия и не заслуживающим обсуждения. В конце концов, друзья друг за другом шпионить не должны, разве не так? Но раскрою вам маленький секрет: международная система по своей сути была и остается враждебной, причем даже среди друзей. Как говорил в XIX веке британский государственный деятель лорд Пальмерстон, у государств нет друзей, у них есть интересы. Слежка за дружественным зарубежным государством на самом деле не является нарушением стандартной практики международных отношений и во многом соответствует этим нормам. Этим особенно отличаются близкие союзники Америки Франция и Израиль.

Самая простая причина слежки заключается в том, что, хотя Соединенные Штаты и Германия являются союзниками, они все равно соперничают между собой, причем порой по весьма существенным вопросам. Если прослушивание дает им преимущество в таких вопросах, то разве лидеры этих стран не обязаны дать на него свое разрешение? В конце концов, задача президента Обамы состоит в том, чтобы отстаивать и продвигать интересы Америки, а Меркель — отстаивать и продвигать интересы Германии. А эти интересы входят в столкновение гораздо чаще, чем может показаться; и когда это происходит, обоим лидерам лучше следить друг за другом.

Еще больше таких аргументов в отношении Франции, которая тоже оказалась под прицелом слежки. Ее руководство официально выразило свое возмущение такими действиями. Сегодня уже мало кто помнит, что в 1960-х годах Франция пошла на провокационный разрыв со своим американским союзником, который двадцатью годами ранее освободил ее столицу. Президент Шарль де Голль отказался сотрудничать с США в вопросах ядерного оружия, провозгласив ядерную стратегию "обороны со всех направлений", что, видимо, подразумевало его готовность применить такое оружие против американцев. Он наложил вето на вступление Британии в европейское экономическое партнерство, на базе которого позднее возник Европейский Союз, хотя этот шаг поддержали Соединенные Штаты. Как писал историк Джон Льюис Гэддис, де Голль даже пытался убедить лидера Западной Германии ослабить связи своей страны с НАТО, что нанесло бы серьезный удар по коалиции во главе с США и могло изменить ход холодной войны. Конечно, Соединенные Штаты могли существенно выиграть, если бы прослушивали те телефонные звонки.

Безусловно, сегодня между США и Францией существуют гораздо более тесные взаимоотношения, нежели в 1960-х и даже в 1980-х годах. Тем не менее этот нестабильный альянс служит напоминанием о том, что даже если сегодня Обама и французский президент Олланд в приятельских отношениях, то завтра все может измениться. В истории американо-германских отношений тоже были, скажем так, свои взлеты и падения. Нет никакой гарантии, что если сегодня две страны являются союзницами и у них очень много общих интересов, то точно так же будет и завтра.

Бывший министр иностранных дел Франции Бернар Кушнер сделал предположение, что возмущение европейцев связано в большей степени не с прослушиванием и его безнравственностью, а с доминированием США в области разведки. *"Давайте говорить честно, мы тоже подслушиваем,* — заявил он, выступая на французском радио. — *Все слушают всех. Но у нас нет тех средств, которые имеются у США, и поэтому мы им завидуем".*

Макс ФИШЕР.

ДАРЭЧЫ

Ватыкан не турбуецца наконт праслухоўвання

Ватыкан не хвалююць чуткі аб магчымым праслухоўванні амерыканскімі спецслужбамі кардынала Хорхе Марыа Берголья, будучага пантыфіка Францішка. Такой была рэакцыя Апостальскага Пасаду, агучаная прэс-сакратаром у адказ на звесткі часопіса "Панарама". Штотыднёвік сцвярджае, што сярод 46 мільёнаў італьянцаў, якіх праслухоўвалі ў 2012—2013 гадах, былі таксама касцельныя іерархі.

"Нам нічога пра гэта не вядома", — заявіў ксёндз Федэрыка Ламбардзі. Ён дадаў, што ў любым выпадку ў Ватыкана няма прычын хвалявацца.

СЛЫШАЛИ?

Японская кухня будет занесена в список всемирного наследия ЮНЕСКО

В декабре этого года японская кухня будет занесена в список нематериального культурного наследия человечества ЮНЕСКО.

Кухня станет 22-м объектом японского нематериального культурного наследия после театра "Кабуки" и шелка "Юкицумуги". Так, в список уже внесены французская высокая кухня и средиземноморская диета Италии и Морокко. В этот раз также рассматривается включение в список наследия южнокорейской квашеной капусты "кимчхи" и культуры ее приготовления.

Японская кухня имеет немало достоинств, которыми по праву должна гордиться перед всем миром.

Во-первых, это уважительное отношение к природе. Продукты выбираются в зависимости от сезона, а также климата и ландшафтных особенностей конкретной местности, все материалы используются полностью, практически без отходов.

Во-вторых, блюда должны радовать глаз. Композиция не только выглядит симметричной и пропорциональной с любой точки обзора, но и включает в себя сезонные изменения. Все это направлено на увеличение радости от принятия пищи.

В японской кухне используется малое количество животных жиров, но большое количество растительной клетчатки, что благоприятно влияет на здоровье.

Японской кухне уделяется много внимания в международном сообществе. Японские рестораны популярны во многих странах, европейские повара начинают использовать для основы блюд рыбный бульон "даси", а также японские ингредиенты, такие как репу "гобо", турнепс "кабу" и цитрусовые "юдзу".

С другой стороны, будущее японской кухни находится в опасности.

В семьях стали готовить больше более простых блюд из азиатских и европейских кухонь.

По данным анкетирования, проведенного одной пищевой компанией в 2011 году, традиционный бульон "даси" из водорослей "комбу", стружек тунца "кацуо буси" и сушеных анчоусов используют только 20% ответивших. В последние годы обозначилась проблема "разрушения культуры питания за одним столом": люди едят в одиночестве "холостяцкий набор" или члены одной семьи садятся за стол по отдельности.

СВЕТСКАЯ ХРОНИКА

Фотосатира Валерия Левитина

Скоропостижно скончался известный фотограф Валерий Левитин, сотрудничавший со многими средствами массовой информации. Подборка его работ под заголовком "Фотосатира Валерия Левитина" — в фотоленте РИА "Новости". Предлагаем вниманию читателей несколько фото из этой подборки.

Гога Ашкенази и Клаудиа Галанти (слева направо) на праздновании дня рождения основателя и президента ювелирного дома De Grisogono Фаваза Груози в Billionaire Club на Сардинии.

Графиня Марта Марзотто и супруга депутата ГД РФ Андрея Скоча Елена Лихач (слева направо) на праздновании дня рождения основателя и президента ювелирного дома De Grisogono Фаваза Груози в Billionaire Club на Сардинии.

Лидер ЛДПР, член комитета Государственной Думы РФ по обороне Владимир Жириновский (слева) и певец Александр Буйнов в Гостином Дворе на торжественном приеме по случаю начала нового делового года РБК.

ПАМЯТЬ

Менахем Бегин вернулся в Брест

Белорусская земля подарила Израилю не одного лидера. Менахем Бегин, например, стал премьер-министром этого государства, хотя на свет он появился в нашем Бресте. И, что примечательно, многие старожилы помнят его до сегодняшнего дня.

На минувшей неделе в городе над Бугом был открыт памятник Менахему Бегину. Отлитый из бронзы бюст на двух гранитных треугольных стелах с памятной надписью на трех языках (белорусском, английском и иврите) установлен на улице Куйбышева рядом с домом, где до 1939 года была еврейская гимназия. В ней учился лауреат Нобелевской премии мира, премьер-министр Израиля в 1977—1983 годах Менахем Бегин. На этом здании в 2005 году была установлена мемориальная доска в его честь.

В церемонии открытия памятника приняли участие представители местной власти, дипломатических миссий в Бресте, Посольства Государства Израиль в Беларуси, Центра наследия Менахема Бегина, Союза белорусских еврейских общественных объединений и общин, брестской еврейской общины и жители города.

Посол Израиля в Беларуси Иосиф Шагал назвал открытие памятника Менахему Бегину, чье имя золотыми буквами вписано в историю Государства Израиль, значимым событием. **"Этот человек сумел сделать то, что казалось невозможным. В 1979 году благодаря усилиям Менахема Бегина было достигнуто мирное соглашение между Израилем и Египтом, так называемый Кэмп-Дэвидский мир,** — напомнил дипломат. — **За это Бегин был удостоен звания лауреата Нобелевской премии мира. И я счастлив, что память об этом человеке вернется в город, где он родился".**

Затем посол зачитал обращение премьер-министра Израиля Беньямина Нетаньяху по случаю этого мероприятия. В нем, в частности, говорится, что Менахем

Бегин был человеком интуиции, действия и мира, он является одним из тех, кто создавал историю Государства Израиль и не жалел сил на укрепление безопасности страны.

На церемонии сообщалось, что памятник Менахему Бегину изготовлен в Минске на средства белорусских и израильских спонсоров, его установку и благоустройство территории профинансировал Брестский горисполком.

Над созданием памятника работала творческая группа под руководством лауреата Ленинской премии СССР, председателя Союза Белорусских еврейских общественных объединений и общин архитектора **Леонида Левина,** в которую входили скульптор **Константин Селиханов** (Минск) и главный архитектор Бреста **Олег Ляшук.**

ВОТ ЭТО ЗАРАБОТКИ!

200 тысяч долларов за выступление

Бывший госсекретарь США Хиллари Клинтон выступила на двух вечерних мероприятиях крупнейшего в мире коммерческого банка Goldman Sachs. Предшественница Керри произносила речь 24 и 29 октября.

National Review Online уточняет, что гонорар Клинтон составил около 200 тысяч долларов за одну речь, и, стало быть, два выступления в течение шестидневного курса, проводимого банком, принесли ей примерно 400 тысяч долларов.

"Лишь несколько месяцев назад покинув свой пост в Госдепартаменте, Хиллари Клинтон уже погрузилась в прибыльный мир публичных оплачиваемых выступлений, присоединившись таким образом к семейному бизнесу, который принес Клинтонам более 100 млн долларов с момента ухода ее мужа из Белого дома в 2001 году", — пишет The New York Times.

Теперь, как отмечает издание, экс-госсекретарь зарабатывает суммы, сопоставимые с доходом Билла Клинтона от аналогичных мероприятий. При этом гораздо большее вознаграждение ей удалось получить за пределами Штатов: за выступление в одной из компаний крупнейшего города Нигерии Лагоса она получила 700 тысяч долларов.

Такой способ заработать все же несет с собой определенные риски для политической карьеры Клинтон. Если на президентских выборах 2016 года в США она захочет баллотироваться на пост главы государства, придется отказаться от этого "потока легких денег", как выражается The New York Times.

ГІСТОРЫЯ БЕЛАРУСІ Ў АСОБАХ

Самакрытычны Лявон Баршчэўскі

Прызнаюся, што з самага пачатку размовы з Лявонам Баршчэўскім быў літаральна шакіраваны, бо ніколі не сустракаў такога, каб палітык прызнаваў свае памылкі. Больш за тое, сам пачынаў пра іх расказваць. Звычайна бывае з дакладнасцю да наадварот. На мой погляд, менавіта ў гэтым і палягае адна з прычын таго, што мы ўжо 19 год безвынікова змагаемся з «дыктатарскім рэжымам»...

Дзіцяча-юнацкі позірк

"Мне пашанцавала нарадзіцца побач з полацкім Сафійскім саборам. Усяго нейкія чатырыста метраў. Штодня, ідучы ў школу, праходзіў міма велічнага будынка, які на той момант быў, мякка кажучы, не ў прывабным стане. Частку будынка займаў архіў, частка ўвогуле была нікому не патрэбнай. Пад дахам помніка нашай цудоўнай спадчыны і гістарычнай гордасці лёталі галубы...

Усе мае продкі былі без вышэйшай адукацыі. Я і старэйшы брат Вадзім (1950 года нараджэння) былі ў гэтым сэнсе першымі ў родзе. Ёсць у мяне і яшчэ адзін старэйшы брат Мікалай, які нарадзіўся ў 1953 годзе. Каля 40 гадоў ён працуе на Наваполацкай ЦЭЦ, нават пасля выхаду на пенсію. Дарэчы, шмат гадоў да таго, а потым і разам з ім там адпрацаваў і мой бацька Пётр Мікалаевіч.

Бацька з сялянскай сям'і, з Дрысеншчыны, непадалёк ад Полацка. Напэўна, ён меў нейкія творчыя здольнасці, бо, калі заснавальнік Купалаўскага тэатра Фларыян Ждановіч ездзіў па вёсках і шукаў таленты, то выбар прыпаў і на яго, але дзед Мікалай нікуды сына не пусціў. Маўляў, трэба займацца гаспадаркай.

У час Першай сусветнай вайны дзед Мікалай трапіў у нямецкі палон і тры гады працаваў у баўэра ва Усходняй Прусіі. Навучыўся там гаспадарыць, і, калі пачаліся нэп і палітыка бальшавіцкай "лібералізацыі", ён сваім потам змог перайсці з батракоў у "серадняцкае" саслоўе.

Аднак з пачаткам у 1929 годзе "вялікага пералому" яму хапіла своеасаблівай жыццёвай мудрасці не ваяваць з бальшавіцкай сістэмай, а добраахвотна аддаць усё дабро ў камуну, якая потым стала калгасам. Маўляў, "хай там што хочуць з гэтым робяць". Такім чынам, яны засталіся фактычна без нічога, затое пазбеглі рэпрэсій.

Акрамя гэтага, калі падрос мой бацька (1914 г.н.), яны з дзедам Мікалаем самыя змрочныя часы калектывізацыі і раскулачвання "перасед-зелі" ва Уладзівастоку, дзе працавалі партовымі грузчыкамі.

Праз пэўны час вярнуліся дамоў. Потым бацька закончыў Полацкі аўтатрактарны тэхнікум і атрымаў прэстыжную тады прафесію механізатара. Тры гады служыў "тэрміновую", звольніўся, але ў запасе быў толькі адну ноч. Неўзабаве, дакладней — 17 верасня 1939 года, пачаўся "вызваленчы паход" Чырвонай Арміі. У Заходнюю Беларусь ён не трапіў, але служыў памочнікам ваеннага камісара ў Заслаўі, у тым ліку выконваў абавязкі цэнзара ўсіх мясцовых друкаваных выданняў, перажыў там, паводле ўласнага прызнання, "больш страху, чым пазней на вайне". Потым былі курсы "Выстрал", вайна, акружэнне, праверкі асобага аддзела, камандаванне ўзводам на Сінявінскіх балотах пад Ленінградам, зняццё блакады, штурм Кёнігсберга і перавод у Маньчжурыю.

Адтуль ён у званні маёра і звольніўся ў запас. Гэтым разам канчаткова. Першая жонка да таго часу з ім развіталася, і бацька зноў ажаніўся.

Маю маці звалі Аляксандра Дзяменцьеўна Сосніна. Паводле пашпарту была рускай: яе продкі з кубанскіх казакоў. Напэўна, адсюль і такі баявы характар. Шэрых колераў у яе ацэнках ніколі не было — толькі белы і чорны.

Пасля вайны бацьку прапаноўвалі стаць намеснікам начальніка Віцебскай абласной міліцыі, але маці не пусціла, бо баялася: у лясах яшчэ было шмат "узброеных фарміраванняў". Уся яго далейшая кар'ера пайшла па лініі сельскай гаспадаркі. Цікава, што Мікалай Дземянцей, якому мне потым давялося пэўным чынам супрацьстаяць як палітыку, некалі быў сярод яго падначаленых.

Вышэйшай адукацыі, паўтаруся, у яго не было, таму адзнакай вяршыні кар'ернага росту стаў запіс у працоўнай кніжцы пра пасаду начальніка полацкага "Аўтатрактарзбыту" (папярэднік райсельгастэхнікі), а пасля рэарганізацыі пачатку 1960-х гадоў бацька ўвогуле адтуль звольніўся і перайшоў працаваць на ЦЭЦ у Наваполацк начальнікам аддзела збыту.

Яшчэ ў дзяцінстве я пачаў крыху зарабляць. Падчас хрушчоўскіх "рэформаў" усе суседзі па некалькі разоў ставілі мяне ў чэргі па хлеб, цукар і г.д., бо там прадукты выдавалі "на чалавека". Узамен людзі давалі мне альбо частку купленага харчу, альбо нейкія цукеркі.

Акрамя гэтага, запомнілася, што я ў дзяцінстве выдаваў газету. Мы жылі ў прыватным сектары (полацкі раён Запалоцця), таму мая газета называлася "Запалоцкі веснік". Я вешаў яе на слупе адзінага аўтобуснага прыпынку ў адзіным рукапісным варыянце. Збіраў туды ўсе мясцовыя плёткі. Людзі (практычна ўвесь наш раён) чыталі і вельмі актыўна абмяркоўвалі. Бывала, нават прыходзілі да бацькоў сварыцца.

Калі ў мяне з'явіўся фотаапарат "Змена-8М", стаў рабіць для газеты здымкі. Гэта доўжылася некалькі гадоў. Напэўна, была нейкая ўнутраная патрэба нешта пісаць, нешта некаму даводзіць.

Можна лічыць гэта першым маім журналісцкім досведам...

Прафесійны арыенцір

...У школе я ўсе гады быў выдатнікам. Па гэты момант не ведаю, з якой прычыны ў Віцебскім абласным аддзеле адукацыі ўзніклі пытанні да маёй выпускной пісьмовай работы па алгебры, але мой залаты медаль "замылілі" і паступаць у ВНУ мне прыйшлося "на агульных падставах".

Брат Вадзім раіў абраць Маскоўскі інстытут міжнародных зносін, але для паступлення тады былі неабходны вельмі сур'ёзныя партыйна-камсамольскія рэкамендацыі, а іх сабраць я банальна не паспяваў. Быў яшчэ факультэт скандынаўскіх моў Ленінградскага ўніверсітэта, але на яго набіралі толькі раз у два гады. Мне з гэтым не пашанцавала.

Мне падыходзіла пара ісці ў войска, і таму я вырашыў не рызыкаваць. Выбар выпаў на Мінскі інстытут замежных моў. Усе ўступныя экзамены здаў на пяцёркі і стаў студэнтам факультэта, які рыхтуе настаўнікаў нямецкай і англійскай моў.

Дарэчы, на той час я мог выбраць любую іншую галіну, бо, напрыклад, быў пераможцам гарадской алімпіяды па хіміі, заняў другое месца на алімпіядзе па астраноміі і г.д., а "моўны" выбар быў абгрунтаваны перш за ўсё тым, што маці і брат Вадзім прывучылі мяне да чытання. Чытаў шмат, асабліва па-нямецку, у тым ліку, напрыклад, і "Майстра і Маргарыту" Булгакава, бо здабыць рускамоўны варыянт гэтай кнігі ў той час было немагчыма.

Першы свой пераклад я зрабіў у сёмым класе. Прычым адразу на беларускую мову, хоць маці выхоўвала мяне дома па-руску.

У школе больш-менш свабодна я мог чытаць на трох мовах — нямецкай, англійскай і польскай. Цяпер іх больш за дваццаць пяць. Але я не кажу, што гавару на ўсіх гэтых мовах, бо, каб добра гаварыць на мове, патрэбна пастаянная жывая практыка.

Калі я пачаў вучыцца на філолага, то вырашыў стаць сапраўдным прафесіяналам, а гэта якраз і азначае найперш веданне шмат якіх моў і ўменне працаваць з тэкстамі. Мяне заўсёды забаўляла, што часам у нас "траплялiся" філолагі, якія па-сапраўднаму не ведалі ніводнай мовы, а рабіліся потым ледзь не акадэмікамі... На жаль, у беларускай гісторыі былі і такія...

Рос я ў досыць ліберальным асяроддзі. "Замежныя галасы" мы слухалі штодзённа. Наша "ВЭФ-Спідола" лавіла іх вельмі добра. Былі толькі праблемы з радыё "Свабода", а вось "Голас Амерыкі" і "Нямецкую хвалю" слухалі амаль без перашкод. Той жа "Архіпелаг ГУЛАГ" Салжаніцына я ўпершыню праслухаў менавіта на "Голасе Амерыкі".

Бацька, хоць сам быў партыйны, вельмі крытычна ставіўся да кіраўніцтва, з якога "сыплецца пясок", і раіў мне ніколі ў КПСС не ўступаць. І я гэты запавет (бацька памёр у 1983 годзе, на шэсць гадоў пазней за маці) я выканаў.

А вось у камсамоле я быў, нават узначальваў там цэлы школьны камітэт камсамола (некалькі соцень членаў).

У тыя часы я шчыра лічыў, што з дапамагай маладых і энергічных камсамольцаў у краіне можна нешта змяніць. А потым, дзякуй Богу, ва ўсім разабраўся.

У жыцці я шмат зрабіў памылак, але ад некаторых лёс мяне выратаваў. Напрыклад, я не пайшоў працаваць у Міністэрства замежных спраў, куды Пётр Краўчанка прыманьваў вельмі прывабнымі кар'ернымі перспектывамі. Не стаў бы дыпламатам, а педагагічныя навыкі страціў бы.

З асабістай справы

Лявон Баршчэўскі нарадзіўся 4 сакавіка 1958 года ў Полацку. У 1975 годзе паступіў у Мінскі педагагічны інстытут замежных моў. Працаваў выкладчыкам нямецкай і англійскай моў у полацкай школе №10, потым у Наваполацкім політэхнічным інстытуце (цяпер — Полацкі дзяржаўны ўніверсітэт).

У 1987 годзе закончыў аспірантуру пры Мінскім педінстытуце замежных моў, атрымаў ступень кандыдата філалагічных навук.

У 1985 годзе Лявон Баршчэўскі разам з Сяргеем Шупам стварыў у Мінску клуб маладых перакладчыкаў "Бабілён".

Пераклаў на беларускую мову з моў арыгінала творы шэрагу класікаў сусветнай літаратуры (Эсхіл, Сафокл, Эўрыпід, Петрарка, Буало, Кант, Гётэ, Шылер, Ленау, По, Гамсун, Выспяньскі, Апалінэр, Кафка, Брэхт, Ліндгрэн, Мілаш, Бёль, Дзюрэнмат, Мрожак, Гавел і інш.)

Аўтар больш за 30 артыкулаў і навуковы кансультант 18-томнай "Беларускай энцыклапедыі" (1996—2004), а таксама шматлікіх артыкулаў па методыцы выкладання літаратуры ў сярэдняй школе і ва ўстановах новага тыпу.

Рэдактар сэрыі "ЕўраГраматыкі" (з 2008). Склаў 27-моўны "Еўраслоўнік" (2008). З 2012 г. працуе аглядальнікам газеты "Народная Воля".

Лявон Баршчэўскі — заснавальнік і намеснік дырэктара Беларускага гуманітарнага ліцэя імя Якуба Коласа, які быў афіцыйна зачынены ўладамі ў 2003 годзе.

Лаўрэат прэміі імя Ф.Багушэвіча Беларускага ПЭН-Цэнтра (1997).

У 1990—1995 гг. Баршчэўскі быў дэпутатам Вярхоўнага Савета 12-га склікання, уваходзіў у склад парламенцкай Апазіцыі БНФ. Быў намеснікам старшыні камісіі па пытаннях адукацыі, культуры і захавання гістарычнай спадчыны, а таксама сябрам камісіі па міжнародных справах і знешнеэканамічнай дзейнасці.

З 1995 г. — намеснік старшыні Беларускага народнага фронту "Адраджэнне", у 1996—1999 гг. выконваў абавязкі старшыні БНФ пасля эміграцыі Зянона Пазьняка.

На X з'ездзе Партыі БНФ у снежні 2007 года Лявон Баршчэўскі абраны старшынёй Партыі. У верасні 2009 года сышоў з пасады старшыні, на якой яго, па выніках з'езда партыі, замяніў Аляксей Янукевіч. У 2011 годзе разам з групай паплечнікаў выйшаў з Партыі БНФ.

Не пайшоў я таксама служыць афіцэрам-палітработнікам у Савецкую Армію, хоць сярод маіх аднакурснікаў гэта лічылася шчасцем, якое вызваляла ад "адпрацоўкі" ў якой-небудзь вёсцы. Усе ішлі служыць з вялікім задавальненнем, бо служыць трэба было ва Усходняй Германіі. За шмат год я быў, відаць, адзіным выпускніком, які адмовіўся ад такой прапановы.

Паколькі ў "размеркавальным" спісе Мінскага інстытута замежных моў я як абсалютны выдатнік ішоў першым, то мог нешта выбіраць. Размеркавалі мяне ў Бабруйск, у нейкае ПТВ, аднак там (як высветлілася потым) вакантных месцаў не было, таму мяне там з радасцю адпусцілі ў родную полацкую сярэднюю школу №10, дзе я пачаў працаваць настаўнікам.

У канцы першага года працы я прачытаў абвестку пра тое, што Наваполацкі політэхнічны інстытут (ад Полацка да Наваполацка каля 10 км. — **Заўвага аўтара.**) аб'яўляе конкурс на вакансію выкладчыка нямецкай і англійскай моў, і вырашыў падаць туды дакументы. Але ж заставаліся яшчэ два "неадпрацаваныя" гады. На "адмацаванне" быў патрэбны дазвол Міністэрства адукацыі. Хутка мне ўдалося яго атрымаць, і я пасля вайсковых збораў даведаўся, што ў гэтым конкурсе перамог.

З канца жніўня 1981 года я пачаў працаваць на інстытуцкай кафедры замежных моў. Як самага маладога мяне ўвесь час са студэнтамі пасылалі "на бульбу" і даручылі выкладаць у тым ліку і на вячэрнім аддзяленні.

Менавіта гэта добра дапамагло мне пазней на выбарах у Вярхоўны Савет БССР, бо ўсе студэнты там — сталыя, салідныя, уплывовыя людзі, якія свае школы закончылі даўно, а да нас прыйшлі па "корачку" аб вышэйшай адукацыі.

Безумоўна, каб мае студэнты здавалі залікі, мы займаліся і нямецкай мовай, але нямала размаўлялі, як кажуць, за жыццё, абмяркоўвалі тое, што адбываецца ў краіне.

У 1984 годзе я паступіў у аспірантуру, праз тры гады вярнуўся ў Наваполацк, дзе мне далі пасаду старэйшага выкладчыка. Абараніўся я ў 1989 годзе. Падчас абароны кандыдацкай па лінгвістыцы тэксту, дарэчы, не было ніводнага "чорнага шара", г.зн. усе сябры Вучонай рады прагаласавалі "за".

Палітычны вектар

Другая палова васьмідзясятых гадоў была шмат для каго моцным інфармацыйным шокам. Прыкладам, калі ў "ЛіМе" з'явіўся артыкул Зянона Пазьняка і Яўгена Шмыгалёва "Курапаты — дарога смерці", я студэнтам усіх дзесяці груп, дзе вёў англійскую і нямецкую мовы, яго ўголас прачытаў, часткова ахвяраваўшы дзеля гэтага заняткамі.

На "Дзяды" 1988 года хацеў ехаць абавязкова, але мне на гэты суботні дзень (можа, выпадкова...) паставілі дадатковыя заняткі са студэнтамі.

На той момант Наваполацк быў самым забруджаным горадам Беларусі. І вінаваты ў гэтым быў не толькі ўсім вядомы "Нафтан". Самым сур'ёзным забруджвальнікам навакольнага асяроддзя быў завод бялкова-вітамінных канцэнтратаў. Невыпадкова, што ў нас і нарадзіўся моцны экалагічны рух.

Аснову яго складалі "тэхнары", якім не хапала нейкага інтэлектуальнага пачатку — каб, напрыклад, складаць лісты ў розныя інстанцыі, рэзалюцыі, звароты. Яго ролю і выконвала літаб'яднанне "Крыніца", дзе мы былі разам з Уладзем Арловым, Сержуком Сокалавым-Воюшам, Вінцэсем Мудровым...

Хачу, каб гісторыкі ведалі, што самы першы масавы мітынг пратэсту на беларускай зямлі адбыўся не ў Мінску, а ў Наваполацку. У 1987 годзе там на плошчы Будаўнікоў сабралася ці не 10 тысяч народу. З Віцебска прыехаў першы сакратар абкама партыі Уладзімір Грыгор'еў, якога адразу так "абсвісталі", што ён быў вымушаны з ганьбай уцякаць.

Праз некалькі дзён адбылося пасяджэнне бюро ЦК КПБ, горад перавялі ў вышэйшую катэгорыю забеспячэння прадуктамі харчавання, увялі адпаведныя льготы, а ўсе фільтры ачысткі водаправоднай вады, што паступалі ў Беларусь, вырашылі накіроўваць толькі сюды. Можна толькі здагадвацца, як моцна гэта падняла сярод людзей наш аўтарытэт.

Калі пазней стварыўся Беларускі Народны Фронт, "зялёныя" да нас далучыліся практычна ўсе. У 1989 годзе пачаў працаваць Дэмакратычны форум. На выбарах народных дэпутатаў СССР мы яшчэ не выстаўлялі свайго кандыдата, але Мікалай Дземянцей у Наваполацку іх прайграў (перамогу ва ўсёй акрузе яму забяспечылі суседнія раёны).

Затое на выбарах 1990 года ў Вярхоўны Савет БССР мы перамаглі, як кажуць, у адну брамку (тры з трох); пасля мясцовых выбараў восем чалавек трапілі ў абласны Савет, а ў гарсавеце мы сумелі стварыць даволі буйную фракцыю (амаль палова месцаў).

Шчыра кажучы, я не збіраўся ісці ў дэпутаты. У нашай выбарчай акрузе павінен быў балатавацца вядомы паэт і бард Сяржук Сокалаў-Воюш, але перад другім турам "сходу грамадзян", якія вызначалі кандыдатаў, гэтыя самыя грамадзяне "разбрыліся" і неабходны кворум знік. З трохсот неабходных засталіся толькі 292 чалавекі. Сяржук перамагаў, але сам сход прызналі несапраўдным.

Давялося на дэпутацкі мандат прэтэндаваць мне. Пагадзіўся. Перш за ўсё, каб не даць дарогу шалёнаму беларусафобу і расійскаму шавіністу дацэнту марксісцка-ленінскай філасофіі Емяльянаву, якога вылучыла партбюро нашага інстытута.

Гэта быў самы пачатак студзеня 1990 года.

Вядома ж, партыйныя структуры, мякка кажучы, мне не спрыялі, але далёка не ўсе прытрымліваліся афіцыйных поглядаў. Асобна ў гэтым сэнсе хачу адзначыць Генадзя Мікалаевіча Бураўкіна. Партыйцы вызначылі яго "ў піку" мне, на маю акругу. Знакаміты паэт добра разумеў: заўчасная адмова будзе азначаць тое, што адразу знойдуць больш падатлівага чалавека — і "цягнуў" з адказам. Адмовіўся толькі ў апошнюю хвілю, перайшоўшы на вольную акругу ў Полацк. І мяне выбралі народным дэпутатам ад Наваполацка, хоць канкурэнцыю мне складалі пяць сапернікаў на чале з першым сакратаром гаркама партыі Уладзімірам Панталёвым.

Калі я прыехаў на ўстаноўчую сесію Вярхоўнага Савета, у Мінску ўжо пачаў працаваць "Дэмакратычны клуб". Менавіта там я першы раз пасля першага з'езда БНФ у Вільнюсе блізка ўбачыў Зянона Пазьняка. А калі я першы раз увайходзіў у будынак Вярхоўнага Савета, нават адчуваў нейкі страх...

Эмацыйныя памылкі

Я — чалавек вельмі эмацыйны. Усё моцна перажываю. Часта па драбязе, якая ў маіх вачах перарастае з праблемы ў звышпраблему. Праўда, пасля іх вырашэння часта бачыш, што ўсё было не так і трагічна...

Бывала, прапановы шчырых людзей дапамогі і сяброўства я не прымаў, а, наадварот, верыў тым, хто потым "падстаўляў" альбо з самага пачатку меў нячыстыя намеры.

Гэта непрыемна адмоўная рыса, якая, дарэчы, так і не дала магчымасць мне здзейсніцца як палітыку. Гавару гэта цалкам адказна. На мяне ўплывалі людзі, якім не трэба было даваць на сябе ўплываць.

Да таго ж я зашмат верыў у сілу інтэлектуальнага чынніка. Маўляў, праз адукацыю народ выхаваецца і нам удасца змяніць яго ментальнасць.

Апошнія 20 гадоў паказалі, што гэта не так проста. Менталітэт складаецца стагоддзямі, і за кароткія тэрміны яго змяніць немагчыма...

Калі прааналізаваць апошнія дзесяцігоддзі майго жыцця, то там хутчэй быў ланцуг памылак, а не поспехаў.

Вось, напрыклад, адна з тых, што датычыла маёй дэпутацкай дзейнасці. Пасля правалу путчу і прыпынення Гарбачовым дзейнасці кампартыі была наступная сітуацыя.

У сярэдзіне пазачарговай сесіі мы стаялі ў калідоры Дома ўрада. Падышоў спадар Кебіч і кажа: "Буду падаваць у адстаўку". Дэпутат-касманаўт Уладзімір Кавалёнак стаў яго адгаворваць: маўляў, "на каго вы нас пакідаеце", "вы адзіны, хто ў такі цяжкі час можа ўзначальваць урад".

Упэўнены, калі б я тады "падключыў" усіх астатніх, Кебіча можна было адправіць у адстаўку. А я ж заняўся чыста кулуарнай работай, пабег да Генадзя Карпенкі пытацца, ці згодны ён узначаліць урад, калі "пад шумок" мы прапануем яго кандыдатуру. Генадзь быў згодны, але, калі я вярнуўся назад, Кавалёнак, які тады ўваходзіў у Дэмклуб, ужо ўгаварыў Кебіча нікуды не сыходзіць.

Хто ведае — можа, гісторыя нашай краіны 25 жніўня 1991 года магла пайсці зусім іншым шляхам. Бо Генадзь Карпенка, магчыма, здолеў бы знайсці агульную мову і з наменклатурай, і з Зянонам Пазьняком (апошняга ён вельмі глыбока паважаў).

Яшчэ адна вялікая памылка звязана з тым, што я пагадзіўся ўзначаліць БНФ пасля ад'езду Пазьняка ў эміграцыю. Не здолеў яму запярэчыць, бо сам Зянон у патаемным месцы пакінуў канверт, дзе напісаў, што бачыць сваім "пераемнікам" толькі мяне.

Але ж у мяне не было і няма патрэбнай харызмы кіраўніка. Паводле натуры я чалавек вельмі адказны і "фронт работ" выконваю заўсёды. Аднак, калі мяне не слухаюцца, усё за іншых спрабую рабіць сам. А, як вядома, усё зрабіць самому немагчыма фізічна. Ты будзеш кепскім лідарам, калі не прымусіш працаваць іншых. На жаль, са мной так і адбывалася...

Мабыць, гэта і не прадухіліла раскол БНФ у 1999 годзе. Можа, калі б на чале стаяў нехта іншы, яго ўдалося б пазбегнуць...

Дадаць хацелася б і пра яшчэ адну памылку — ужо не толькі маю, але і маіх аднадумцаў. Часам мы падманваліся таму, што менавіта і хацелі падманвацца. А дзейнічаць трэба было больш прынцыпова, рашуча, жорстка. Асабліва адносна партыйнай наменклатуры. На словах яны часам былі за нас, а ў рэальнасці ўсё рабілі супраць.

Такіх прыкладаў было шмат. Нагадаю толькі адзін з іх. У 1994 годзе з Зянонам Пазьняком мы прыехалі ў адзін з раёнаў. Заходзім у кабінет старшыні выканкама. На стале — партрэт Пазьняка і яго кніга ("Зянон Пазьняк: сапраўднае аблічча"). Мясцовы начальнік тады папрасіў аўтограф, а калі нас у 1995 годзе ў парламенцкім будынку брутальна збілі, ці не ён жа назаўтра з нянавісцю крычаў: "Так вам і трэба!" (самога яго, дарэчы, Лукашэнка на пасадзе ўсё адно не пакінуў).

Так што не магу пагадзіцца з пэўнымі пасажамі мемуараў таго ж паважанага Пятра Краўчанкі. З наменклатурай мы **працавалі** (застаючыся, вядома, на сваёй ідэйнай платформе), і ніхто нікога не палохаў. Наша віна ў тым, што мы кепска разбіраліся ў людзях і не праяўлялі належнай пільнасці. Асабліва наконт магчымай здрады.

У 2007 годзе, калі я зноў узначаліў БНФ, гэта аказалася яшчэ адной маёй фатальнай памылкай. Як вядома, немагчыма "двойчы ўвайсці ў адну і тую ж ваду", а я паспрабаваў гэта зрабіць. Перш за ўсё для таго, каб не даць выбрацца Алесю Міхалевічу. Безумоўна, чалавек ён здольны, але занадта амбіцыйны. І не выпрабаваны жыццём. Калі ты ўвесь час займаўся толькі "трэцім сектарам", немагчыма быць аўтарытэтам у вачах людзей, якія працавалі на заводах альбо выкладалі ва ўніверсітэтах ці займаліся навукай у Акадэміі навук. Менавіта такія АСОБЫ і складалі ў той час аснову БНФ. Сёння ж, гледзячы на склад цяперашняга кіраўніцтва Партыі БНФ, хочацца плакаць: там фактычна няма ніводнага сябра аргкамітэта БНФ 1988 года, ніводнага дэпутата 12-га склікання, ніводнага сябра першых сойамаў Фронту, ніводнага чалавека, які быў бы аўтарытэтам на месцы асноўнай працы.

У 2007 годзе я такі крызіс прадчуваў і, як той камікадзэ, "кінуўся на амбразуру". Зноў-такі на эмоцыях, а іх у такіх рэчах быць не павінна.

Так ці інакш, майго аўтарытэту не хапіла, каб навесці там парадак. А столькі шчырых і здольных франтаўцаў звязвалі са мной надзеі, якіх я не спраўдзіў...

Наогул, цвяроза ацэньваючы пройдзены жыццёвы шлях, мушу прызнаць: памылак у сваім жыцці я зрабіў больш, чым нечага станоўчага.

(Заканчэнне на 6-й стар.)

Л.Баршчэўскі ўручае значок з бел-чырвона-белым сцягам Леху Валенсу, 2003 год.

Народная Воля
http://www.nv-online.info
5 ЛІСТАПАДА 2013 г.

ГІСТОРЫЯ БЕЛАРУСІ Ў АСОБАХ

Самакрытычны Лявон Баршчэўскі

(Заканчэнне. Пачатак на 5-й стар.)

Адчуванне несапраўднасці

Дзень пачатку маскоўскага путчу 19 жніўня 1991 года. З усіх нашых дэпутатаў бліжэй за ўсіх да будынка Вярхоўнага Савета жыў я, таму, як толькі даведаўся пра путч у Маскве, прыйшоў туды самы першы. Каля восьмай раніцы.

У мяне ўжо як бы быў досвед у справе надзвычайнага становішча. 9 снежня 1981 года я вёў у сваім інстытуце заняткі па нямецкай мове. Раптам пастукалі ў дзверы, пасыльны з ваенкамата ўручыў мне позву і квіток на цягнік да Мінска. Мяне нечакана выклікалі ў штаб Беларускай ваеннай акругі.

Там узгадалі маё анкетнае веданне польскай мовы і пачалі рыхтаваць неабходныя мабілізацыйныя дакументы. Вайсковыя начальнікі сказалі, што сітуацыя ў Польшчы "вельмі складаная", што ім патрэбна аналітычная інфармацыя пра тое, што там адбываецца.

Мяне і яшчэ некалькіх чалавек зрабілі як бы "аналітыкамі". Мы аператыўна рабілі агляды польскіх СМІ, у тым ліку і апазіцыйных, накшталт "Тыгодніка Салідарнасць", слухалі незалежнае радыё, глядзелі відэафільмы і рыхтавалі даведкі, якія потым аналізаваліся "наверсе".

Дзякуючы гэтаму я, па-першае, набраўся пэўных сімпатый да таго, што рабіла польская "Салідарнасць", а па-другое, добра ўяўляў сабе, як уводзіцца ваеннае становішча: танкі на вуліцах у Польшчы з'явіліся ў першыя хвіліны ваеннага становішча. І вось у дзень пачатку маскоўскага путчу я адразу ж падбег да акна і ўбачыў, што ніякіх танкаў няма. Ні на вуліцы, ні ў нашым двары.

Ніякага ўзмацнення аховы не было і ў Вярхоўным Савеце, дзе я ў такі ранні час сустрэў толькі памочніка Шушкевіча Івана Сцяпуру. Праз некалькі хвілін прыехаў дэпутат Лявон Дзейка, а да дзевяці раніцы сабралося яшчэ чалавек дзесяць з нашай фракцыі.

Цікавы выпадак быў з дэпутатам-дэмакратам Яўгенам Глушкевічам з Оршы. Як толькі ён даведаўся пра путч, дык адразу купіў квіток і першым цягнікам паехаў у Санкт-Пецярбург. Некалі ён працаваў разам з Генадзем Янаевым у Камітэце маладзёжных арганізацый, быў з ім у вельмі кепскіх стасунках. У Піцеры Глушкевіч адразу скіраваўся ў прыёмную да мэра Сабчака і потым адтуль дасылаў нам інфармацыю пра ўсе тамтэйшыя падзеі.

Такую ж інфармацыю праз факс атрымліваў наш калега Пётра Садоўскі (старшыня парламенцкай камісіі па міжнародных справах) з Белага дома ў Маскве.

Дарэчы, першую нашу рэзалюцыю (дакладней, яе праект) адносна путчу напісаў я. Потым яе крыху падрэдагавалі і аддалі Ігару Герменчуку, якому ўдалося на другі дзень перавароту паўпадпольна выпусціць чарговы нумар газеты "Свабода"!

А ў першы дзень, як толькі ў сваім кабінеце з'явіўся Мікалай Дземянцей, мы адразу ж сфарміравалі фронтаўскую дэлегацыю і пайшлі да яго. І вось у гэты момант мне, мабыць, нехта дапамог "звыш". Якраз светлай памяці Ігар Гермянчук выказаў, памятаю, сумненне адносна таго, браць з сабою дыктафон альбо не. Я настаяў — бяры. Дземянцей быў так упэўнены ў перамозе путчу, што нават не стаў прасіць прыбраць яго са стала.

Пазней, калі путч "ляснуўся" і ён імкнуўся выкруціцца, гэты запіс вельмі моцна прыдаўся. Мы яго пачалі трансляваць на плошчу перад парламентам у жывым эфіры. Дземянцей быў вымушаны сысці ў адстаўку.

Дарэчы, менавіта ў першы дзень путчу я скарыстаўся прапановай Уладзіміра Коласа і працаўладкаваўся ў Беларускі гуманітарны адукацыйна-культурны цэнтр, пры якім акурат стваралася некалькі аддзелаў, у тым ліку і знакаміты ліцэй. Гэтаму ліцэю я не здраджваў ніколі...

Хачу звярнуць увагу і на яшчэ адзін момант. Ужо вечарам 19 жніўня 1991 года на арганізаваны намі мітынг (улёткі зрабілі на парламенцкім ксераксе і самі іх паклеілі на слупах каля Вярхоўнага Савета) у вайсковай форме прыйшоў Мікола Статкевіч і абвясціў, што путч падтрымліваюць не ўсе савецкія вайскоўцы. На той момант гэта быў УЧЫНАК.

Тым не менш адчуванне нейкай несапраўднасці тады было не толькі ў мяне. Той жа Пазьняк сказаў такую фразу: больш за тры дні гэта не працягнецца. Можна шмат што, дарэчы, казаць пра асобу лідара БНФ (я яго далёка не ідэалізую), але я, да прыкладу, перакананы, што, калі б Зянон быў у складзе Вярхоўнага Савета 13-га склікання, прэзідэнцкая авантура з рэферэндумам аб змене Канстытуцыі проста так не прайшла б! Ва ўсялякім выпадку, у такі важны для краіны момант ён (як некаторыя) не хадзіў бы гуляць у футбол...

Нешта зрабіць у справе мабілізацыі дэпутатаў тады імкнуўся таксама светлай памяці Георгій Таразевіч, але яго палітычнай вагі (а сам ён дэпутатам таксама не быў) было замала.

Улада ведала, што рабіла, калі наўпроставым умяшаннем спецслужбаў перашкодзіла Зянону Пазьняку абрацца дэпутатам у Смаргоні...

Лявону — 10 год. З бацькам Пятром Мікалаевічам, маці Аляксандрай Дзяменцьеўнай і старэйшым братам Мікалаем.

Галоўны выбар

Вернемся да дзён путчу і пасля яго. Ад самага пачатку Апазіцыя БНФ пачала дамагацца склікання пазачарговай сесіі Вярхоўнага Савета. Дзеля справядлівасці трэба адзначыць, што ў другой палове дня 20 жніўня ў парламент прыехаў Аляксандр Лукашэнка. Пад нашымі заявамі з асуджэннем ГКЧП ён не падпісаўся, але пад патрабаваннем тэрмінова склікаць пазачарговую сесію ўсё ж такі свой аўтограф пакінуў. Яго подпіс можна знайсці недзе ў другім ці трэцім дзясятку.

Дзве ночы перад сесіяй мы амаль не спалі: рыхтавалі дакументы, як кажуць, "на ўсе выпадкі жыцця". Пра незалежнасць, сімволіку, армію, міліцыю, КДБ і г.д.

Скажу шчыра, веры ў тое, што ўдасца дамагчыся незалежнасці, было працэнтаў 50. У магчымасць спыніць дзейнасць КПБ не верыў практычна ніхто.

Першы дзень быў "жалезабетонны". Дземянцей трымаўся за сваё крэсла. Маўляў, "усё вы не так зразумелі". Амаль да вечара сітуацыя была фактычна нязрушнай. Пытанне пра змену кіраўніка, які падтрымаў путчыстаў, што называецца, "падвісла".

Вечарам пайшлі чуткі пра тое, што Гарбачоў прыпыняе дзейнасць кампартыі. Афіцыйных паведамленняў яшчэ не было, але інфармацыя пачала ўжо гуляць у кулуарах. Наменклатура адчула жывёльны страх і зразумела, што трэба неяк бараніцца. Дземянцея яны банальна "здалі". Наступнай раніцай ён падаў у адстаўку.

Усе з палёгкай уздыхнулі, і мы адразу пачалі прапіхваць пытанне пра незалежнасць. Аднак ішло яно вельмі марудна. Быў аб'яўлены перапынак. Што адбылося — не ведаю, аднак пасля таго, як ён скончыўся, адзін з самых артадаксальных камуністаў з Гомельшчыны дэпутат Міхаіл Мачуленка раптам прапанаваў "падтрымаць усе прапановы Пазьняка". Мякка кажучы, гэта быў шок. Сітуацыя пахіснулася.

Пасля чарговага перапынку прыблізна гэтаксама наконт прапаноў апазіцыі выказаўся прэм'ер Кебіч і вынес на разгляд сесіі распрацаваны Саўмінам праект пастановы аб абвяшчэнні эканамічнай і палітычнай самастойнасці Беларусі і перападпарадкаванні ўсіх саюзных устаноў на тэрыторыі Беларусі яе ўраду.

Спрэчкі былі змястоўнымі, але адносна нядоўгімі, і ў рэшце рэшт у 20 гадзін 08 хвілін былі абвешчаны вынікі найважнейшага галасавання: БЕЛАРУСЬ СТАЛА НЕЗАЛЕЖНАЙ. Назаўтра з такім загалоўкам выйшла і газета "Звязда".

Увечары ж 25 жніўня пад сценамі парламента нас вітаў шматтысячны мітынг. У тым ліку і мой сябар, вядомы пісьменнік Уладзімір Арлоў, які ў гэты дзень святкаваў свой дзень народзінаў. Памятаю, яму нехта падарыў кавалак граніту, што быў адколаты ад будынка ЦК КПБ. Наколькі я ведаю, той прэзент Арлоў захоўвае па сёння.

За некалькі гадзін да гэтага, не пытаўшыся дазволу ў Пазьняка, я папрасіў сакратарыят Вярхоўнага Савета раздрукаваць падрыхтаваны намі закон пра дзяржаўную сімволіку. Сталі яго распаўсюджваць, але віцебскі партфункцыянер-гаспадарнік Уладзімір Кулакоў папрасіў не штурхаць гэта пытанне. Маўляў, потым да яго абавязкова вернуцца, а ў гэты момант усе ўжо "вельмі стаміліся".

На наступнай сесіі так і адбылося. Але ўжо з вялікай цяжкасцю. Як бы мовіць, наменклатура ўжо "ачомалася"...

Жарты гісторыі, але для ўвядзення гістарычнай сімволікі спатрэбіўся голас Віктара Шэймана. Справа ў тым, што праціўнікі ідэі (у большасці ветэраны) паставілі пад сумнеў яго голас, а для падобных змен патрэбна была "канстытуцыйная большасць", якая на той момант складала 230 галасоў. 230-м і быў Віктар Шэйман, які публічна пацвердзіў, што галасаваў менавіта "за".

Дарэчы, тады ж быў прыняты і Закон пра грамадзянства. Дзве трэці тэксту былі ўзяты з праекта фракцыі БНФ, а пісаў яго ў асноўным я. Ганаруся гэтым па сённяшні дзень, хоць сёння яго некаторыя палажэнні (асабліва ў частцы набыцця грамадзянства спартсменамі) і не выконваюцца...

Памятаю добра, што нават Вячаслаў Кебіч на пасяджэнні парламента 25 жніўня сказаў: "Мы ўжо год жывём без Савецкага Саюза і нічога ад яго не маем. Пражывём і надалей..." Гэта ўжо потым ён напіша ў сваіх мемуарах, што нехта яго "няправільна зразумеў"...

Пра першую міжнародную рэакцыю на зробленае тады стала чуваць ужо трэцяга верасня, калі Польскі сейм зрабіў палітычную заяву ў падтрымку незалежнасці Беларусі. Але гэта яшчэ не было дыпламатычнае прызнанне. Першай жа краінай, якая прызнала незалежнасць Беларусі афіцыйна, была Турцыя. Адбылося гэта пасля Віскулёўскіх пагадненняў. На жаль, гісторыкі сённе ўсё крыху "падзабылі".

Некаторыя рускія шавіністы жадаюць бачыць у распадзе СССР "амерыканскі" альбо наогул "заходні" след. Няпраўда! Усё было з дакладнасцю да наадварот. Амерыканцы тады вельмі баяліся "распаўзання" ядзернай зброі. Калі не памыляюся, ЗША прызналі беларускую незалежнасць толькі пятымі.

У дачыненні да сённяшняга дня хачу сказаць наступнае. Натуральна, тое, што сёння адбываецца з нашай маёмасцю, вельмі непрыемна, але гэта не назаўсёды. Галоўнае, што некалі ўсё можна будзе вярнуць назад, і юрыдычны падмурак для гэтага закладзены 25 жніўня 1991 года.

Падобных прэцэдэнтаў у гісторыі даволі шмат. Тыя ж Фінляндыя, Манголія, Польшча, краіны Балтыі...

Упэўнены, некалі ўсё вернецца "на кругі свае".

Замест пасляслоўя

Са зразумелых прычын у артыкул аўтар змог "упісаць" далёка не ўсе, што прагучала падчас нашай трохгадзіннай размовы, але на гэтым моманце хачу зрабіць акцэнт спецыяльна. На мой погляд, менавіта ў ім адна з галоўных прычын таго, чаму апазіцыя ўвесь час прайграе ўладзе.

Лявон Баршчэўскі сказаў вельмі слушна і трапна: "Палітычная праца ў нашых умовах павінна быць толькі прафесійнай. Каманда аматараў гуляць у футбол, у прынцыпе, можа перамагчы каманду прафесіяналаў: тады, калі прафесіяналы пачнуць падаць, атрымліваць траўмы, "мяч перастане ісці ў вароты", а ў аматараў усё будзе атрымлівацца... Падобнае бывае, але здараецца раз у два стагоддзі.

1991-ы і наступныя гады толькі пацвердзілі гэтую ісціну. Прафесіяналы мабілізаваліся, і супрацьстаяць ім маглі толькі прафесіяналы. Перамагаць "нахрапам" альбо "на ўра" далей не атрымалася... Трэба, аднак, разумець: прафесіяналаў у палітыцы можа ствараць толькі народ, і яны могуць з'явіцца толькі ў цесным кантакце з гэтым самым народам. Не ў эміграцыі і не на семінарскіх "мазгавых штурмах".

Аляксандр ТАМКОВІЧ.

Праца на сесіі Вярхоўнага Савета, 1991 год.

РЕГИСТРАТУРА

Личный врач-терапевт за 1,6 миллиона рублей

В 34 амбулаторно-поликлинических учреждениях Минска внедрена новая медицинская услуга — личный врач-терапевт

Первой в столице подобную услугу начала предоставлять 10-я городская поликлиника. Это новая форма платного медицинского обслуживания населения, которая предусматривает как единичную консультацию врача, так и долгосрочную услугу в виде заключения договора между поликлиникой и пациентом на годовое обслуживание личным врачом-терапевтом в поликлинике и на дому.

— Годовым договором предусмотрены консультации врача (до 15 раз в году) и обслуживание визитов на дому, — рассказала агентству "Минск-Новости" главврач поликлиники **Светлана Цобкало**. — Также терапевт может направить на консультации к врачам узких специальностей (в день посещения или в течение 1—2 дней). Что касается лабораторных, рентгенологических, ультразвуковых, функциональных исследований, то они осуществляются в день посещения пациентом личного терапевта или в течение 1—2 дней.

Если пациент еще не решил, стоит ли ему заключать годовой договор, он может прийти на разовую консультацию, цена которой около 60 тыс. рублей. Годовой договор стоит немногим более 1,6 млн рублей.

— Помимо упомянутых приемов врача-терапевта в перечень медицинских услуг входят консультации врача-эндокринолога, офтальмолога, оториноларинголога, общий анализ крови, общий анализ мочи, анализ крови на сахар и холестерин, рентгенография органов грудной клетки, биохимический анализ крови, электрокардиограмма, УЗИ органов брюшной полости, УЗИ щитовидной железы, УЗИ сердца, — уточнила главврач. — Женщинам предлагаются консультация акушера-гинеколога, УЗИ матки и придатков, УЗИ молочных желез, а мужчинам — консультация уролога и УЗИ предстательной железы.

СТАТЫСТЫКА

Мужчын значна менш, чым жанчын

Хаця хлопчыкаў у Беларусі нараджаецца больш, чым дзяўчынак.

2 лістапада адзначаўся Сусветны дзень мужчын. Нацыянальны статыстычны камітэт напярэдадні апублікаваў дадзеныя, якія сведчаць: штогод, як і ва ўсім свеце, у Беларусі нараджаецца больш хлопчыкаў, чым дзяўчынак, а ўжо к 65-гадоваму ўзросту мужчын становіцца ў 1,5 раза менш, чым жанчын, а к 74 гадам мужчын менш, чым жанчын, ужо больш як у два разы.

Трэба адзначыць, што за апошняе дзесяцігоддзе працягласць жыцця мужчынскага насельніцтва павялічылася на 4,3 года і дасягнула ў 2012 годзе 66,6 года. Хаця, канешне, гэта вельмі сумны паказчык.

Перамудрылі

Працэдуры перапланіроўкі жылля ў Беларусі будуць спрошчаны. Рашэнне аб неабходнасці іх перагляду было прынята ўчора на калегіі Адміністрацыі прэзідэнта Беларусі.

Як перадае БЕЛТА, кіраўнік Адміністрацыі Андрэй Кабякоў звярнуў увагу прысутных на вялікую колькасць скаргаў грамадзян з нагоды больш складаных працэдур ўзгаднення перапланіроўкі жылых памяшканняў. Ён нагадаў, што ў маі 2013 года Савет міністраў прыняў пастанову №384, якой быў вызначаны пералік работ, што датычацца да перабудовы і перапланіроўкі. Такія работы патрабуюць распрацоўкі праектнай дакументацыі і атрымання ўзгаднення ў мясцовых выканаўчых органах. Але, як зазначыў намеснік кіраўніка Адміністрацыі Валерый Міцкевіч, замест спрашчэння і павышэння празрыстасці гэтых працэдур адбылося іх ўскладненне: уведзены новыя дзеянні, узгадненні, пашырана кола работ, якія патрабуюць дазволу выканкама і распрацоўкі праектнай дакументацыі. *"Даходзіць да таго, што ў кожным раёне Мінска можа дзейнічаць свой парадак узгаднення. У выніку для атрымання неабходнага дазволу нават па элементарных работах можна хадзіць па розных інстанцыях ледзь не паўгода!"* — сказаў Валерый Міцкевіч. Пры гэтым ён падкрэсліў, што пераважная большасць праектных арганізацый проста адмаўляецца брацца за распрацоўку праектнай дакументацыі для дробных кватэрных работ. Падобная сітуацыя стварае спрыяльную глебу для пасрэднікаў, якія нажываюцца на распрацоўцы праектаў і іх ўзгадненні.

Андрэй Кабякоў выказаў сваё меркаванне на гэты конт: *"Павінны быць стандартныя, выразныя патрабаванні да работ, якія праводзяцца. Не трэба ніякіх узгадненняў, але калі пасля выканання гэтых работ да цябе ўзнікнуць прэтэнзіі, высветліцца, што ты зрабіў перабудову з парушэннем устаноўленых патрабаванняў, — адкажаш на поўную катушку. Інакш мы ўсіх людзей у чэргі паставім... Так, ёсць такія, хто ўсталёўвае басейны на апошнім паверсе, але, каб змагацца з імі, мы прымушаем 95 працэнтаў прыстойных грамадзян праходзіць гэтыя працэдуры".* Пры гэтым, праўда, было адзначана, што спрашчэнне працэдур не павінна тычыцца капітальных работ і тых дзеянняў, якія парушаюць бяспеку жыцця грамадзян.

Міністр жыллёва-камунальнай гаспадаркі Андрэй Шорац прызнаў, што праблема існуе, і адзначыў гатоўнасць ведамства працаваць над аптымізацыяй працэсаў. У выніку дыскусіі прысутныя прыйшлі да высновы, што ў пастанове неабходна перагледзець колькасць працэдур і спрасціць парадак іх здзяйснення. На дапрацоўку выдзелены два месяцы.

Што ж, рэдкі выпадак, калі ўлады прызналі і выказалі гатоўнасць выправіць свае памылкі.

ДАВЕДАЧНАЕ БЮРО СПАЖЫЎЦОЎ

*На пытанні чытачоў "Народнай Волі" адказвае намеснік старшыні грамадскага аб'яднання "Беларускае таварыства абароны спажыўцоў" **Васіль ВАЛАСЮК**.*

Не працуе цацка з радыёкіраваннем

Купіў сыну цацку з радыёкіраваннем. У магазіне правяралі, здаецца, усё працавала. Прынёс дадому — адзін матор перастаў спрацоўваць. Што мне далей рабіць?

Андрэй БІРЫЛАЎ, Мінск.

— Вярніце цацку ў магазін. Калі адмовяцца замяніць, складайце акт тэхнічнага агляду аб істотным недахопе. Калі такі будзе выяўлены, цацку абавязаны замяніць.

Ці можна вярнуць ноўтбук, які быў ва ўжыванні?

Набыў у інтэрнэт-магазіне ноўтбук, які ўжо быў ва ўжыванні. Ці магу я яго вярнуць?

Сяргей БАБАК, Слонім.

— Не можаце. Вы ж ведалі, што купляеце не новую рэч.

Не падабаецца тавар, які набыла

Купіла шчыпцы для выраўноўвання валасоў. Праз месяц яны зламаліся не па маёй віне. Здала па гарантыі, адрамантавалі. Але жадання забіраць гэты тавар, шчыра кажучы, няма. Як быць? Ці можна нейкім чынам вярнуць грошы?

Валянціна ХОМІЧ, Магілёў.

— Адрамантаваны тавар вы абавязаны забраць з майстэрні. Калі ў працэсе работы шчыпцы яшчэ раз зламаюцца, вось тады іх можна будзе замяніць.

Зламалася заклёпка ў чахле планшэта

Набыла планшэт і чахол для яго, праз 2 тыдні зламалася заклёпка на чахле. Ці можна апошні вярнуць назад?

Алена ФЕДАРУК, Слонімскі раён.

— Так. Чахол можна альбо замяніць, альбо за яго павінны вярнуць грошы.

Лямпачка адпрацавала ўсяго чатыры дні

Пытанне дробязнае, але тут справа прынцыпу. Звычайная лямпачка, якую я купіў, адпрацавала ўсяго 4 дні, пасля чаго перагарэла. У магазіне сказалі, што такі тавар яны не абменьваюць. Да таго ж, маўляў, у кватэры могуць быць перапады напружання, таму лямпачка і згарэла так хутка. Ці маюць рацыю прадаўцы?

Антон ЮЗВАК, Віцебск.

— Праўда на вашым баку, таму што ў электралямпачкі ёсць тэрмін гарантыі, які ўказваецца. На працягу 14 дзён тавар можна абмяняць. Вашы прэтэнзіі таксама запішыце ў Кнігу скаргаў і прапаноў. Чакайце адказу.

Разваліўся кухонны гарнітур, а гарантыйны тэрмін ужо прайшоў

Паўтара года таму купілі кухонны гарнітур, а зараз верхнія шафы абваліліся. Пашкоджана іх задняя частка. Праўда, гарантыя выдавалася на год. Ці павінна ў маім выпадку несці нейкую адказнасць кампанія, якая рабіла гарнітур?

Генадзь ДЫЛЕЎСКІ, Маладзечна.

— Так. Вытворца гарантуе якасць і нясе поўную адказнасць за свой тавар. Заявіце на прадаўца пісьмовыя прэтэнзіі, калі адмовяцца ліквідаваць недахопы. І можаце звярнуцца да спецыялістаў па абароне правоў спажыўцоў.

Відэарэгістратар не працуе

Забраў відэарэгістратар з гарантыйнага рамонту, прыехаў дадому, а ён ізноў не працуе. Ці магу я запатрабаваць вярнуць грошы назад?

Васіль МАЛЕЕЎ, Магілёў.

— Можаце, бо ёсць істотны недахоп. Тавар можна замяніць.

Разбіўся экран планшэта

Падкажыце, калі ласка, ці можна вярнуць планшэт у магазін, калі разбіўся экран? Гарантыйны тэрмін яшчэ не скончыўся.

Алег МАНДРЫК, Валожын.

— Нельга.

Вытворчы брак выявіўся пасля заканчэння тэрміну гарантыі

Ці можна вярнуць тавар прадаўцу, калі вытворчы брак выявіўся пасля заканчэння тэрміну гарантыі? Заключэнне незалежнай экспертызы ёсць.

Аляксандр ШАЛІМА, Мінск.

— Звярніцеся да вытворцы з патрабаваннем замены. А лепш за ўсё — звярніцеся да спецылістаў па абароне правоў спажыўцоў.

ЭКОЛОГИЯ И ЭКОНОМИКА

Министерство природы против Министерства энергетики

250 гектаров заказника "Озеры", что в Гродненской области, хочет забрать в разработку местный торфобрикетный завод. Чиновники Минприроды категорически против таких планов. Их поддержали депутаты, экологи, простые граждане.

На днях прошли общественные слушания по данному вопросу. Они были инициированы по поручению первого заместителя премьер-министра Беларуси Владимира Семашко. Встреча собрала более 190 участников.

В чем предмет спора?

Минприроды выступает за сохранение целостности территории республиканского ландшафтного заказника "Озеры". Об этом заявила на общественных слушаниях заместитель начальника управления биологического и ландшафтного разнообразия Минприроды **Наталья Жаркина.** Как пояснила чиновница, ранее Министерство энергетики выступило с инициативой вывести из состава заказника торфяное месторождение "Святое" площадью 250 га, чтобы передать его местному торфодобывающему предприятию "Вертелишки" филиала ПУ "Гродномежрайгаз" ГПО "Белтопгаз". Запасов сырья у этого предприятия хватит в лучшем случае еще на 7—10 лет. Поэтому, чтобы продлить его существование, в разработку хотят отдать новое месторождение. В этой связи был разработан проект постановления Минэнергетики об изменении границ заказника.

"Выведение из состава заказника части территории для торфоразработок нецелесообразно прежде всего потому, что будет нанесен существенный ущерб природе", — цитирует Наталью Жаркину БЕЛТА.

Будут деградированы природные комплексы и объекты не только на предлагаемом к исключению месторождении, но и на всем охраняемом объекте. В частности, озера Щучье и Глинец будут полностью уничтожены, уровень воды в озере Долгое понизится, произойдет общая трансформация прилегающей экосистемы. Изменение гидрологического режима повлечет снижение уровня воды в колодцах близлежащих населенных пунктов.

Минприроды разработало проект, который, по словам Натальи Жаркиной, позволит сохранить природное равновесие в Гродненском регионе. Документ поддержал ряд государственных органов, в том числе депутаты Палаты представителей и ученые Национальной академии наук. Исключение составляет Министерство энергетики. Кто победит в этом споре — вопрос. Как известно, в июне 2011 года белорусское правительство приняло постановление "О некоторых вопросах добычи торфа и оптимизации системы особо охраняемых природных территорий", и теперь существует большая опасность, что особо охраняемые территории станут сырьевой базой для торфяных предприятий.

К СЛОВУ

«Может, пора начать считать миллиарды?»

Когда во время общественных слушаний речь зашла о том, что работники "Вертелишек" могут остаться без работы, слово взял депутат Палаты представителей, председатель комиссии по национальной безопасности **Александр Межуев**. И эмоционально заявил:

— Здесь все выступающие говорят: вот, 160 человек, надо сохранить работу. Какую работу? Где менее двух миллионов рублей платят? Агрокомбинат "Скидельский" совсем рядом. Провел модернизацию европейского уровня, средняя зарплата сегодня там 4,5 миллиона плюс соцпакет. Катастрофически не хватает рабочих рук. И сейчас руководство комбината продумывает вопрос: может, привезти сюда молдаван? Если молдаване не поедут, надо искать вьетнамцев! Вопрос нашей национальной безопасности: мы одни деньги вкладываем туда, куда уже бесполезно вбрасывать, а другие деньги тратим не на наших людей. Может, пора начать считать миллиарды?

Игорь ЗАЛЕССКИЙ.

Народная Воля
http://www.nv-online.info
5 ЛІСТАПАДА 2013 г.

СЛЫШАЛИ?

Над Свислочью воспарит сокол

В Минске на проспекте Победителей полным ходом идет строительство многофункционального гостинично-спортивного комплекса.

Инвестором стройки выступает фонд Вооруженных сил Катара. Как следует из паспорта объекта, интересы Вооруженных сил Катара в Минске представляет инвестиционная компания "Сокол", а генпроектировщиком выступает ИООО "МАГНУС групп", созданное на базе ООО "ТРАЙПЛ" и литовских строительных организаций.

Кстати, архитекторы утверждают, что комплекс своими очертаниями сверху будет напоминать парящего сокола.

Сейчас уже построен каркас здания, объект обещают сдать в 2014 году. Тем более что ранее сообщалось, что курировать строительство комплекса будет лично председатель Мингорисполкома Николай Ладутько.

Что будет в комплексе?

Ближе к реке Свислочь расположится отель на 220 номеров, у магистрали — трехуровневый спортивный центр. Обещают, что на многофункциональной арене можно будет проводить соревнования по гандболу, баскетболу, борьбе, волейболу, теннису. Будет возможность организовывать здесь и культурно-массовые мероприятия. Арену оборудуют трибунами на 2114 человек. В одном крыле здания спортивного центра разместится ряд теннисных кортов с сопутствующими помещениями, а в другом — вместительный многоуровневый паркинг и открытая стоянка.

Александр НИКОНОРОВ.
Фото автора.

ФУТБОЛ

БАТЭ ўжо ледзь не стаў дзесяціразовым чэмпіёнам Беларусі

Да заканчэння чэмпіянату Беларусі па футболе яшчэ застаецца тры туры. Але барысаўскі БАТЭ ў чарговы раз мог датэрмінова аформіць чэмпіёнства.

У мінулую нядзелю барысаўчане прымалі салігорскі "Шахцёр", які ідзе на другім месцы ў турнірнай табліцы. У выпадку перамогі БАТЭ каманда ў дзясяты раз заваёўвала "золата". І гэта было магчыма! Ва ўсялякім разе за 10 хвілін да заканчэння матча барысаўчане вялі ў ліку 2:1, але... Нічыя — 2:2, і пытанне аб чэмпіёнстве адкладваецца, хоць за тры туры да фінішу БАТЭ апярэджвае салігорскі "Шахцёр" на 8 пунктаў.

Дарэчы, у суботу мінскае "Дынама" правяло не менш драматычны матч з гродзенскім "Нёманам". Мінчане выйгравалі, не рэалізавалі пенальці і ў выніку крыўдна прайгралі — 1:2.

Турнірнае становішча каманд (за 1—6-е месцы)

Каманды	Г	В	Н	П	М	А
1. БАТЭ	29	19	4	6	55—22	61
2. Шахцёр	29	16	5	8	40—24	53
3. Дынама (Мн)	29	13	8	8	41—32	47
4. Нёман	29	12	7	10	29—27	43
5. Тарпеда-БелАЗ	29	12	6	11	32—31	42
6. Гомель	29	10	7	12	31—34	37

Матчы за медалі

Такім чынам, пакуль барацьба за медалі працягваецца, каманды яшчэ згуляюць тры туры.

30-ы тур
9 лістапада. "Тарпеда-БелАЗ" (Жодзіна) — БАТЭ (Барысаў), "Шахцёр" (Салігорск) — "Дынама" (Мінск);
10 лістапада. "Нёман" (Гродна) — "Гомель".
31-ы тур
24 лістапада. "Нёман" — "Тарпеда-БелАЗ", "Гомель" — "Шахцёр", "Дынама" (Мн) — БАТЭ.
32-і тур
1 снежня. "Тарпеда-БелАЗ" — "Дынама" (Мн), БАТЭ — "Гомель", "Шахцёр" — "Нёман".

Што ў «падвале»?

У заключных матчах 29-га тура футбольнага чэмпіянату краіны сярод каманд другой шасцёркі вышэйшай лігі бабруйская "Белшына" выйграла на выездзе ў "Мінска" — 3:2, а "Славія" з Мазыра — у Магілёве ў "Дняпра" — 1:0, паведамляе БелаПАН.

Бабруйчане за тры туры да фінішу выйгралі турнір за 7—12-е месцы, а мазыране захавалі мінімальны шанц пакінуць апошняе месца і пазмагацца за захаванне прапіскі ў топ-дывізіёне.

Становішча каманд: "Белшына" — 47 ачкоў, "Днепр" — 33, "Мінск" — 32, "Дынама" (Бр) — 31, "Нафтан" — 31, "Славія" — 23 ачкі.

РАЗБОР ПОЛЕТОВ

Зачем изобретать футбольный велосипед?..

Когда смотрю по ТВ матчи чемпионата Беларуси и еврокубков с участием наших клубов, в памяти всплывают слова, не так давно сказанные бывшим председателем ассоциации "Белорусская федерация футбола" Геннадием Невыгласом, который утверждал, что в Беларуси создан профессиональный футбол. Извините, но если это про тот футбол, который мы наблюдаем в последнее время, то это только что-то слегка похожее на профессиональный спорт...

Завершается наш очередной футбольный сезон. Сезон волнений и надежд — к сожалению, несбывшихся. Наши ведущие клубы начали его, как говорят в таких случаях, за здравие, а кончили...

На мой взгляд, ни национальная, ни молодежная сборные со своими задачами не справились. Не снискали лавров в еврокубках и лучшие белорусские клубы. Что дальше?

Хочу заострить внимание на нашем чемпионате, который проходит по так называемой новой системе, вызывающей множество вопросов не только у любителей, но и у футбольных специалистов.

Я позволю себе привести высказывания по этой злободневной теме трех наших футбольных китов. **Евгений Шунтов**, первый глава самостоятельной Белорусской федерации футбола, ныне, почетный председатель АБФФ, награжденный Всемирной федерацией футбола орденом за вклад в развитие футбола, считает, что нужно придерживаться классического двухкругового турнира с участием 16 команд. И добавляет, что лучше этого в мире пока ничего не придумано. Ему вторит бывший арбитр ФИФА Вадим Жук, судивший более тысячи матчей во многих странах мира. Жук считает, что в очередном сезоне нам нужно вернуться к тому, чтобы в чемпионате участвовало 16 команд. С ним согласен и заслуженный тренер Беларуси, футбольный эксперт Юрий Пышник, а также многие другие футбольные знатоки.

Возникает вопрос: так зачем нынешнее руководство АБФФ изобрело этот новый футбольный велосипед? Неужели все еще не понятно, что их эксперимент не удался, что в итоге он внес в наше первенство просто сумбур, ведь не повысился ни зрительский интерес, ни мастерство футболистов. Разве руководству федерации не известно, что специалистами всех государств мира в области исследования футбольных тенденций принята как факт классическая система и весь футбольный мир живет и развивается по ней. Конечно, ошибаются все, но ошибка ошибке рознь...

Главное, чтобы боссы АБФФ поняли, что такие ошибки дорого обойдутся отечественному футболу. И так фактически многие годы топчемся на месте.

С уважением —

Юрий ЯСИНСКИЙ,
ветеран спорта,
заслуженный тренер
Беларуси.

ШАХМАТЫ

Задача гроссмейстеров

Д.Бронштейн, В.Чепижный

Белые: Кра7, Фb4, Лd2, Сb2, Ка3 (5).

Черные: Кра2, Ла1, Лh2, Сg3, пп. b5, f4 (6).

Мат в 2 хода.

Предлагаем вниманию любителей шахмат коллективную двухходовую задачу выдающегося шахматиста, участника матча за звание чемпиона мира, неоднократного чемпиона СССР Давида Бронштейна и гроссмейстера шахматной композиции Виктора Чепижного. Попробуйте найти ее решение. Свои ответы присылайте по адресу: **220030, Минск, ул.Энгельса, 34а, редакция газеты "Народная Воля", "Шахматы".**

Анастасия Зезюлькина — чемпионка Европы

В Черногории прошло первенство Европы по шахматам среди юношей и девушек в возрастных группах до 8, 10, 12, 14, 16 и 18 лет. Соревнования в группах проводились по швейцарской системе в 9 туров. В турнирах приняло участие рекордное количество юных белорусских спортсменов — 31!

Блестяще играла наша главная надежда, 18-летняя минчанка, неоднократная чемпионка страны среди женщин гроссмейстер Анастасия Зезюлькина. В главном турнире по классическим шахматам она показала блестящий результат — 7 очков из 9 возможных и опередила всех соперниц, завоевав титул чемпионки континента. Свой успех Зезюлькина подкрепила в чемпионате по блицу, где также завоевала высшую награду, а затем и в чемпионате по быстрым шахматам, где выиграла серебряную медаль.

В турнире по классическим шахматам успешно выступила и могилевчанка Каролина Головчиц, занявшая четвертое место среди девочек до 8 лет.

Отличились наши девушки в чемпионате по быстрым шахматам. Ольга Баделько из Могилева выиграла золотую медаль в турнире девочек до 12 лет, серебряные медали у минчанки Анны Сташис в турнире девушек до 14 лет и Екатерины Бейненсон (Пинск) — девушки до 16 лет. Бронзовую награду получила минчанка Алина Сукалина в турнире девочек до 8 лет. В соревнованиях по блицу кроме Зезюлькиной награду завоевала Евгения Степкина (Светлогорск), занявшая третье место в чемпионате девочек до 10 лет.

В соревнованиях юношей, к сожалению, нашим спортсменам не удалось пробиться в призеры. Следует отметить результат Максима Царука, выступавшего в чемпионате мальчиков до 8 лет. Он набрал 7 очков из 9 и занял четвертое место.

ГРОМКОЕ ДЕЛО

Сыну гродненского чиновника предъявлена уголовная статья

После публикаций в СМИ прокуратурой Гродненской области возбуждено уголовное дело по факту хулиганских действий на КПП "Привалка".

"Житель Гродно 31 августа, пересекая на автомобиле государственную границу Республики Беларусь в районе КПП "Привалка", затеял ссору с другим водителем, при этом несколько раз ударил по автомашине последнего, причинив технические повреждения. Затем, сбив бампером своего автомобиля этого водителя, некоторое время продолжал движение, несмотря на то, что тот находился на капоте. В результате потерпевшему причинены легкие телесные повреждения.

По результатам проведенной Гродненским РОВД проверки было отказано в возбуждении уголовного дела в отношении вышеуказанного гражданина по факту умышленного повреждения чужого имущества.

Вместе с тем изучение материалов проверки показало, что в действиях Р. усматриваются признаки хулиганства. В связи с этим 1 ноября 2013 г. прокуратурой Гродненской области постановление об отказе в возбуждении уголовного дела отменено и возбуждено уголовное дело по ч.1 ст.339 УК Республики Беларусь (хулиганство)", — говорится в сообщении Генпрокуратуры.

Дело направлено в Гродненский межрайонный отдел Следственного комитета Республики Беларусь для организации расследования.

Напомним, водитель Audi Q7, который намеренно сбил человека на погранпереходе "Привалка", оказался сыном высокопоставленного чиновника из руководства Гродненской области. После происшествия, по словам очевидцев, его отец лично приезжал в пункт пропуска для общения с инспекторами ГАИ. До резонанса в СМИ потерпевшему сообщили, что это дело было закрыто за недоказанностью улик.

РЭГІСТРАТУРА

Еўрасаюз выдзеліць беларускай ахове здароўя 8,3 мільёна еўра

— У 2013 годзе актывізавалася супрацоўніцтва паміж Рэспублікай Беларусь і Еўрапейскім Саюзам у сферы аховы здароўя, — заявілі ў Міністэрстве аховы здароўя Беларусі. — Рашэннем Еўрапейскай камісіі зацверджана Гадавая праграма дзеянняў Еўрапейскага Саюза для Рэспублікі Беларусь. Агульны бюджэт праграмы — 8,3 млн еўра. Тэрміны рэалізацыі — 2014—2017 гады.

У рамках праграмы ў першую чаргу ўвага будзе звернута на ўмацаванне інфраструктуры, якая забяспечвае якасць фармацэўтычнай прадукцыі ў Беларусі. Другі момант — садзейнічанне эфектыўнаму папярэджванню неінфекцыйных захворванняў, у тым ліку на мясцовым узроўні. У мінулым годзе ў Беларусі ў 59% выпадкаў прычынай смерці былі сардэчна-сасудзістыя захворванні, у 15% — анкалогія. Гэта не проста высокія — небяспечныя паказчыкі.

І, нарэшце, трэці момант супрацоўніцтва — Еўрапейскі Саюз будзе кансультаваць Міністэрства аховы здароўя па пытаннях мадэрнізацыі беларускай медыцыны.

Ігар ЗАЛЕСКІ.

ФОТАФАКТ

Бібліятэка пад адкрытым небам

Яна з'явілася на плошчы Якуба Коласа і ўяўляе сабой сем тумбаў-афіш з выявамі кніжных паліц. На кожнай кнізе ёсць адмысловы QR-код, з дапамогай якога і пампуюцца кнігі. Скарыстацца бібліятэкай зможа любы ўладальнік смартфона і планшэта. Усяго прадстаўлена каля 700 кніг, у тым ліку і творы беларускіх пісьменнікаў — Дуніна-Марцінкевіча, Багушэвіча, Багдановіча, Коласа, Купалы, Быкава і іншых. Падрабязная інфармацыя аб карыстанні размешчана на тумбах.

Такую акцыю зладзіў аператар мабільнай сувязі МТС. Бібліятэка працуе кругласутачна.

МЕДСПРАВКА

Медики по-новому оценили вред мобильников

Споры о степени воздействия мобильных телефонов на здоровье людей не утихают, и работа шведских исследователей из университета Орберо — очередное тому доказательство. Специалисты по-новому оценили возможный вред от мобильников: по мнению экспертов, 10 лет пользования телефоном удваивают склонность к раку.

Шведские ученые считают совсем не удивительным то, что интенсивное использование мобильного телефона может нанести удар по здоровью человека. Многие специалисты заявляют, будто бы риска на самом деле не существует, однако эти заявления шведам кажутся странными. "Есть факты, доказывающие, что по прошествии десяти лет что-то все же происходит", — цитирует руководителя исследования Кьелла Мильд medikforum.ru.

В ходе этой работы учеными были проанализированы данные 11 различных исследований. На основании этого мониторинга специалисты установили: если пользоваться мобильным телефоном в течение 10 лет, то риск получения опухоли слухового нерва возрастает в два раза. При этом к возникновению болезни особенно уязвимы дети, так как толщина их костной ткани намного меньше чем у взрослого человека.

Руководитель исследования Кьелл Мильд убежден: у людей пока еще нет достоверных данных о вреде, наносимом телефонами, поэтому все довольно плохо представляют себе, насколько это опасно.

"Опасность воздействия мобильных телефонов может оказаться намного серьезней, чем это говорят исследования, так как 10 лет — это минимальный период для развития рака", — резюмирует ученый.

Эксперт считает, что для объективности оценки степени воздействия радиоволн на нервную систему человека необходимо исследовать людей, пользующихся мобильными телефонами в течение длительного времени. Таких исследований пока не проводилось. Кроме того, у экспертов есть основания полагать, что мобильные телефоны имеют связь с развитием болезней Альцгеймера и Паркинсона, и эта связь также не изучена.

АСОБА

Нявеста нават у 75!

*Народная артыстка Беларусі, актрыса Нацыянальнага акадэмічнага тэатра імя Янкі Купалы **Зінаіда Зубкова** днямі адсвяткавала 75-годдзе.*

Зінаіда Пятроўна нарадзілася пад Ленінградам, пражыла шмат год ў Даўгаўпілсе, але нейкім чынам лёс прывёў яе ў Мінск. Выпускніца аднаго з зорных курсаў народнага артыста БССР К.М.Саннікава трапіла ў Купалаўскі тэатр яшчэ студэнткай і засталася тут амаль на паўстагоддзя.

Гледачы вар'яцелі ад першага "ню" на тэатральнай сцэне ў спектаклі "Выклік багам", дзе Зінаіда Пятроўна іграла ў першыя гады акцёрства. Яна з'яўлялася ва ўсіх аншлагавых спектаклях па п'есах Андрэя Макаёнка, якія шмат год ішлі ў Купалаўскім. За адну толькі работу над вобразам Марысі ў радыёспектаклі "Хамуціус" паводле паэмы Аркадзя Куляшова ў 1984 годзе атрымала Дзяржаўную прэмію Беларусі. Вядомай ледзь не кожнаму беларусу стала як Ганна з пастаноўкі "Вечар" Аляксея Дударава. І нават у 70 год яна змагла здзівіць гледачоў, выйшаўшы на сцэну ў ролі нявесты Дашанькі, якую Антон Чэхаў у сваёй п'есе "Вяселле" апісаў як сямнаццацігадовую дзяўчыну!

У гэтым незвычайным вобразе Зінаіду Зубкову можна ўбачыць акурат пасля юбілею — сёння и заўтра, 5 і 6 лістапада, калі беларуска-расійскі спектакль "Вяселле" пасля двухгадовага перапынку зноў пакажуць у Мінску. За гэты час пастаноўку ўбачылі гледачы Францыі, Іспаніі, Грузіі, Азербайджана, Румыніі, Расіі і Украіны.

ПОСЛЕ ПОКАЗА

«Параджанов» в Минске.
Сорок лет спустя

"Неужели мы жили в это время?" — шепотом спросила у меня подруга. И даже в темном кинозале я почувствовала, как изменилось от внутреннего онемения ее лицо. На киноэкране в это время шли допросы друзей и близких Сергея Параджанова. Вкрадчиво, учтиво серый человек за столом в клубах сигаретного дыма изощренно "выкручивал руки": "Подумайте. Вспомните. Помогите нам — мы поможем вам. Мы тоже хотим правды...".

Какой правды?! Что режиссер, художник любил мистификации, что как настоящий творец жил причудливыми фантазиями, эпатажем, творческой провокацией? И это все действительно было из ряда вон. Но чего — вон? Обыденности, так называемого служебного распорядка, клише о "нормальной" жизни.

На великого режиссера никто не дал компрометирующих показаний. В фильме вообще нет отрицательных персонажей. Были ли они в жизни?.. Так или иначе, Параджанова посадили: и в фильме, и, естественно, в судьбе... Сергей Иосифович был настолько не в масштабе строя, что инкриминировать ему что угодно было нетрудно. Подобрали статью "гомосексуализм" — хотя у него был сын, два брака. Но эта статья была удобным орудием в руках власти для борьбы с инакомыслием. А гений — он же вольный птах, он ведь не знал чувства самосохранения. Однажды его занесло слишком далеко. Как вспоминают современники, в интервью датской газете он заявил, что его благосклонности добивались аж два десятка членов ЦК КПСС. Естественно, сказал это в шутку, но его слова были напечатаны и растиражированы по всему миру. Когда об этом стало известно в Кремле, была дана команда Сергея Параджанова посадить. Тем более что зуб на него имели многие: и в Госкино, и в Министерстве культуры, и в самом ЦК.

Буйную головушку остригли легко, будто отформатировали болванку на конвейере. Черные с проседью волосы полетели в грязное ведро — долой армянские кудри мастера. Эти кадры повторяются и повторяются, унижая зрительский глаз какой-то излишней физиологичностью, недозволенностью перед обнажением человека, что ли. Ты в кинозале буквально сам проходишь через карантинные врата колонии. Пожалуй, это одна из самых сильных метафор создателей фильма — режиссеров Олены Фетисовой и Сержа Аветикяна (он же и сыграл главную роль в киноленте) — как приземляют непокорного Параджанова. Чтобы человека лишить индивидуальности, надо снять с него его личную одежду, личную прическу: оголить сверху и снизу и поставить в строй под порядковым номером. Когда бывшая жена (со Светланой Щербатюк Параджанов развелся, но они навсегда сохранили дружеские отношения, Светлана Ивановна даже приехала в Минск на "Лістапад"), так вот, когда молодая женщина приходит в колонию на свидание к режиссеру, она смотрит на изуродованную голову мастера, нелепую фигуру в робе и с трудом удерживается от слез. Кусает губы, понимая, как унижен и сам Параджанов. Чуть справившись с чувствами, он пытается утешить свою Светлану: "Серый — самый модный цвет в тюрьме". Еще бы... Перед любимой женщиной он не хочет, не может позволить признаться себе, что не сам выбрал эту роль, этот цвет, что покорен и сломлен.

Фильм "Параджанов" поборется за "Оскар" для Украины. А пока он открыл Минский международный фестиваль "Лістапад". Это очень высокая планка. А впереди "Роль" Лопушанского, "Географ глобус пропил" Велединского, "Уроки гармонии" Байгазина, "Вечное возвращение" Муратовой... Я думаю, жюри будет в этом году очень не просто решить, кому отдать Гран-при.

— Надеюсь, вам удалось почувствовать ту любовь, которую я пыталась вложить в фильм, рассказав не только историю Параджанова-человека, который жил, родился, учился, но и историю о том времени, в котором мы жили, а многие молодые — не жили... — с таких слов начала встречу со зрителями после просмотра режиссер Олена Фетисова в кинотеатре "Центральный". — Снимать фильм о внутреннем мире Параджанова вне эпохи невозможно. Он твердо существовал в ней. И одновременно вне ее — в космосе творца. Но эпоха играла большую роль в его судьбе... В принципе, работать художником и создавать то, что ты хочешь, в любое время непросто. И тогда непросто, и сейчас, и завтра тоже будет непросто. Такова участь настоящего художника.

— Картина создавалась в течение 5 лет, — продолжила режиссер. — Почти четыре года ушло на писание сценария. Фильм не был рожден вчера, а сделан сегодня. Тем более что это продукция четырех стран: Украины, Грузии, Армении, Франции. Очень тяжелый проект. Пять лет жизни я засыпала и просыпалась в материале. Много поняла как человек, сильно укрепилась как личность. Ответственность была огромна. Мое личное время, взросление шло год за три.

На встречу с создателями фильма пришли люди, которые встречались с Параджановым лично: режиссер приезжал в Минск в 1971 году, показывал свой фильм "Цвет граната" в Домике искусств (теперь это монастырское здание на проспекте Независимости, принадлежащее епархии), встречался с творческой молодежью. Самое интересное, что приезд режиссера был организован ЦК ЛКСМБ в рамках творческого семинара. Все было официально. Но потом, по воспоминаниям, некоторых, опять-таки официально, все же вызывали "куда следует".

— Параджанов держался с нами, молодыми, довольно официально, — рассказала Нина Марченко. — Но дело в том, что он никогда никому не боялся давать оценок: ни государственным чиновникам, ни известным режиссерам. Потом у нас, организаторов, были неприятности, меня и еще несколько человек вызывали на бюро комсомола, но об этом по прошествии времени не хочется даже говорить. Вспоминается только радость встречи с гениальным художником. Мы смотрели его "Цвет граната" ("Саят-Нова"). Присутствовали все творческие лидеры республики. Серьезных наказаний и "выводов" не было, слава Богу. Он оставил нам книги со своими автографами и свой портрет, созданный его другом...

Журналист Ирина Гуринович поделилась своими воспоминаниями:

— Посмотрев "Цвет граната", мы сидели молча. Тогда Параджанов спрашивает прямо: "Почему нет аплодисментов?" Честно скажу: фильм очень сложный, мы его не поняли, не прочитали. А ведь сидела элита... И Сергей Иосифович стал с нами разговаривать, и его слова я храню, как "золотые яйца". Он сказал: "Я экранизировал эпос народа. Эпос — это то, что думает народ о себе, это творческий образ народа, его понимание самого себя". И вот, когда нам дали "ключи" от произведения — кто изображен, в какое время, почему так, а не иначе, — мы сели, и по второму разу тут же запустили фильм. И уже после второго просмотра аплодисментам не было конца. Ну, а потом, конечно же, были рестораны. Однажды, сидя за столиком, Сергей Иосифович на салфетке нарисовал картинку: 5 таксистов, которые его возили по Минску, портрет армянского каталикоса — и написал там же свой адрес. И, обмакнув в вино палец, поставил цветные пятна. С этого ресторанного столика картина перекочевала в мой архив.

Насколько мне известно, в Минске есть еще одна настоящая работа Параджанова — у Элеоноры Езерской. Сергей Иосифович нарисовал ее портрет — молодая телеведущая была тогда удивительно хороша. Портрет хранится у Элеоноры Аркадьевны. Ну а фильмы Сергея Параджанова давно принадлежат всему человечеству.

Елена МОЛОЧКО.

ГРОМКОЕ ИМЯ

Эннио Морриконе назначил пресс-конференцию на 8 утра

8 ноября на сцене "Минск-Арены" пройдет грандиозный концерт итальянского композитора и дирижера с участием более 200 музыкантов.

За два дня до концерта в конференц-зале "Сенатор" гостиницы "Президент-Отель" композитор с мировым именем встретится с журналистами — в 8 утра. Столь ранний час для общения с журналистами выбрал сам маэстро — в Минске у него очень плотный график, и встречи журналистами вообще могло не быть.

Свою творческую программу "Лучшее за всю жизнь!" в рамках концертного тура маэстро представит белорусам 8 ноября в "Минск-Арене". На одной сцене с Эннио Морриконе выступит порядка 200 музыкантов: солистка Сюзанна Ригатти (сопрано), Президентский оркестр Республики Беларусь, Хор Белтелерадиокомпании, Государственный академический хор. Композитор очень скрупулезно относится к репетициям и намерен посвятить им немало времени.

Эннио Морриконе будет выступать на своем концерте как дирижер.

Эннио Морриконе — один из величайших композиторов музыки для кино, обладатель премии "Оскар", двукратный обладатель премии "Золотой Глобус", трехкратный обладателей премии "Грэмми"!

Кстати, в самое ближайшее время Эннио Морриконе добавит еще один трофей к его полной наград коллекции. В конце октября стало известно, что маэстро Морриконе стал победителем на премии European Film Award в номинации "Лучший композитор" за работу в фильме Джузеппе Торнаторе "Лучшее предложение". Вручение премии произойдет 7 декабря в Берлине.

В своей музыке Эннио Морриконе использует различные музыкальные инструменты: от губных гармошек и рожков до электрогитар. Все это позволяет добиться исключительного звучания каждой мелодии.

Музыкальные композиции Морриконе уже стали неотъемлемой частью многих известных и любимых зрителями во всем мире кинофильмов. Сложно представить, но Эннио Морриконе написал более 400 саундтреков к таким популярнейшим фильмам, как "Профессионал", "Куда приводят мечты", "Одинокий пастух", "Нечто", "72 метра", "Хороший, плохой, злой", "Призрак оперы", "Однажды на диком западе", "Однажды в Америке", "Легенда о пианисте", "Неприкасаемые", "Спрут" и другие.

Музыкальные композиции маэстро обретают новое звучание в песнях известных нам исполнителей. Огромное количество ремиксов на музыку композитора сделано и современными музыкантами и диджеями.

Вера ВИР.

ХРОНІКА «ЛІСТАПАДА»

Дамы ў пер'і і адзінокі П'ер Леон

На адкрыцці XX Міжнароднага мінскага кінафестывалю "Лістапад- 2013" беларускія дызайнеры сапернічалі з французскім маэстра, а дзеячы айчыннай сцэны "выгульвалі" лепшыя ўборы.

Падобна на тое, што сёлета арганізатары кінафестывалю вырашылі паслухаць журналістаў і айчынных кіношнікаў і не сталі зацыкліваць цырымонію адкрыцця на расійскіх зорках. На гэты раз усе дружна чакалі з'яўлення французскага дызайнера **Дэні Дзюрана** і новай калекцыі яго твораў. Маэстра спецыяльна прыехаў у Мінск, каб прадставіць свае работы на адкрыцці кінафестывалю. Гэтую звычку ён адпрацаваў на Канскім кінафестывалі.

У беларускай сталіцы маэстра сам прасачыў за тым, як у яго строях выглядаюць мясцовыя актрысы **Паліна Сыркіна, Ганна Палупанава, Яўгенія Жуковіч, Аляксандра Балышава** і **Алеся Самахавец**. Па словах нашых прыгажунь, Дзюран пільна даглядаў кожны твор і апошнія штрыхі наносіў непасрэдна перад выхадам на чырвоны дыванок.

"Маэстра прывёз 28 сукенак і дазволіў нам самім выбіраць, у чым мы будзем на дэфіле ўвечары, — распавяла "Народнай Волі" актрыса **Наталля Гарбаценка.** — *Здаралася, што на адзін і той жа строй прэтэндавалі некалькі дзяўчат, але ў нас атрымалася вырашыць усё мірам.*

Сукенкі пабачылі толькі ў дзень адкрыцця а 12-й гадзіне, але да новых вобразаў прызвычаіліся хутка. Адчуванне поўнага захаплення, бо для жанчыны часам самае галоўнае — прыгожая сукенка".

А яшчэ беларускія прыгажуні непакоіліся, ці ўлезуць яны ў модныя строі, што шыліся на еўрапейскіх мадэляў. Хваляванні аказаліся дарэмнымі. Усе дзяўчаты ўмясціліся ў строях, і маэстра застаўся цалкам задаволены.

Прыемна, што знайшліся і тыя, хто даў наш адказ мадэлям ад французскай зоркі. Актрыса **Вера Палякова**, напрыклад, прываблівала позіркі ў чорнай абцягваючай сукенцы ад беларускага аўтара. Праўда, яна так і не прызналася, ад якога.

"Магу з гонарам паведаміць, што маю сукенку стварыў беларускі дызайнер, — сказала яна "Народнай Волі". — *Увогуле, я даўно зразумела, што лепш займацца індывідуальным пашывам, каб кожная рэч сядзела ідэальна. Сённяшні вобраз я прадумала даўно. Нават не ведаю чаму, але мне захацелася быць такой загадкавай і нават трошкі змрочнай".*

Дарэчы, спецыяльна для таго, каб у прамым сэнсе не падмачыць рэпутацыю знакамітага куцюр'е, чырвоны дыванок перанеслі ўнутр Палаца Рэспублікі. Атрымалася нават лепш, чым пад адкрытым небам, — госці і гледачы чакалі зорак у цяпле і непасрэднай блізкасці ад бара.

Для тых, хто не жадаў таўчыся ў натоўпе вакол чырвонага дыванка ды траціць грошы ў бары, была іншая магчымасць бавіць час да пачатку цырымоніі. На другім паверсе палаца, непасрэдна перад уваходам у глядзельную залу, была арганізавана выстава старых кінаафіш ды карцін мастака Алеся Кузьміча. Усе зручныя канапы акупавалі студэнты, якіх запрасілі на адкрыццё фестывалю. Юным наведвальнікам было сумна — яны не пазнавалі зорак і не чулі назву ніводнага знаёмага фільма. Дый кошты ў мясцовым бары былі занадта высокімі для студэнцкіх кішэнь. Затое з выставай карцін ды з мадэлямі цяжкай сельскагаспадарчай тэхнікі ўважліва азнаёміўся французскі рэжысёр **П'ер Леон**. Па невядомай прычыне няшмат журналістаў пажадалі размаўляць з майстрам. Магчыма, не ведалі, што ён цудоўна гаворыць па-руску...

Адзінокі П'ер Леон распавёў "Народнай Волі" аб тым, што, можа, выканае Вярцінскага на закрытай вечарынцы, адзначыў, што ўсе вельмі прыгожыя на адкрыцці, і прызнаўся, што сам нядоўга выбіраў касцюм.

"У мяне на лацкане значок з эмблемай выставы такога злёгку звар'яцелага мастацтва, — паказаў значок на трошкі змятым пінжаку маэстра. — *Мне вельмі спадабалася выстава ў Маскве, так што я прышпіліў гэты сімвал на свой парадны касцюм. Бо насамрэч вельмі класная выстава, на жаль, у Мінску такой няма..."*

Марыя МАЛЕВІЧ.
Фота Сяргея ГРАБОЎСКАГА.

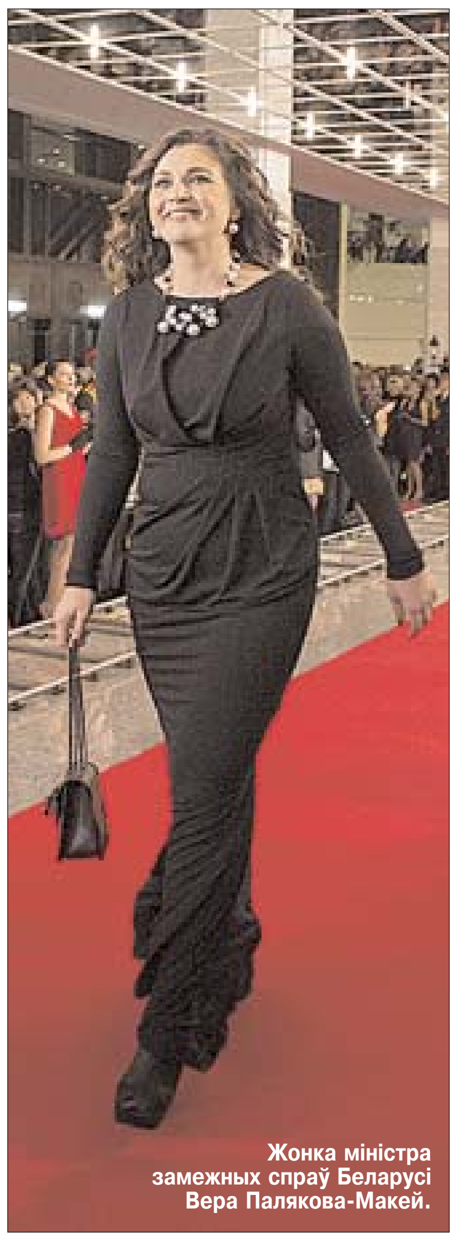
Расціслаў Янкоўскі з жонкай Нінай.

Бліскучы Ігар Сігаў.

Госці фестывалю.

Жонка міністра замежных спраў Беларусі Вера Палякова-Макей.

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: тэл. (017) 3286871.
Тэл./факс рэкламнага аддзела: (017) 3286904, 3286906
nvonlineinfo@gmail.com
http://www.nv-online.info

ISSN 2071-9647

9 772071 964000 13087

Падпісныя індэксы: 63222, 632222

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф Паўлавіч СЯРЭДЗІЧ

У сувязі з адсутнасцю магчымасці рэдакцыя матэрыялы не рэцэнзуе і не вяртае, права ўступлення ў перапіску пакідае за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя не адказвае. Могуць друкавацца матэрыялы, у якіх пазіцыя аўтараў не падзяляецца газетай. Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродку масавай інфармацыі №947 ад 6 студзеня 2010 г. выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Надрукавана ў друкарні дзяржаўнага прадпрыемства «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП №02330/0494179 ад 03.04.2009. Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Падпісана ў друк 4.11.2013 у 17.00. Аб'ём 4 друк. аркушы. Тыраж 26640 экз. Заказ №4770.